Vlaanderen
verbeelding werkt

Expertisecentrum TALENT

KU LEUVEN Universiteit Antwerpen UNIVERSITEIT GENT

Project 'Ondersteuningsbeleid Cognitief Sterk Functionerende leerlingen met wetenschappelijke ondersteuning'

Rapportering

Evaluatieonderzoek Lerende netwerken Cognitief Sterk Functionerende leerlingen 2023-2024

Dit onderzoek werd uitgevoerd in het kader van het Project Ondersteuningsbeleid Cognitief Sterk Functionerende leerlingen met wetenschappelijke ondersteuning

Karine Verschueren, Jeroen Lavrijsen en Sofie Bergé (KU Leuven)

Vincent Donche en Elke Struyf (Universiteit Antwerpen)

Bart Soenens en Maarten Vansteenkiste (Universiteit Gent)

Projectleider: Prof. Karine Verschueren

November 2024

In dit rapport brengen we verslag uit van de werkwijze van het onderzoek dat werd uitgevoerd naar de tevredenheid van de deelnemers van de lerende netwerken en naar de effectiviteit van de lerende netwerken binnen het Ondersteuningsbeleid Cognitief Sterk Functionerende (CSF) leerlingen.

Dit rapport beslaat de resultaten van zowel de scholen die tijdens de schooljaren 2021-2022 en 2022-2023 zijn gestart en nu hun respectievelijk derde en tweede jaar achter de rug hebben, als de resultaten van de scholen waarvan het professionaliseringtraject startte in 2023-2024. Omdat een deel van deze laatste groep het traject nog niet volledig had afgewerkt op het moment van de bevraging (juni 2024), vulden zij een gedeeltelijke bevraging in. Het tweede deel van de bevraging, over implementatie van en aanpassingen aan het CSF-beleid op school, wordt bij het afronden van de eerste jaargang van het professionaliseringstraject ingevuld.

Bij de lerende netwerken van 2022-2023 en 2023-2024 sloten ook leerondersteuners van leersteuncentra aan. Ook hen lieten we een tevredenheidsbevraging invullen die we in dit rapport zullen bespreken.

1. Bevraging rond tevredenheid van deelnemers en het implementeren van kennis op de school

1.1. Inleiding

De eerste lerende netwerken CSF gingen van start in september 2021. Elke ankerschool heeft een netwerk met tussen 17 en 26 deelnemers begeleid tussen 1 september 2021 en 31 oktober 2022 (eerste werkjaar). In het tweede werkjaar (najaar 2022 - najaar 2023) werden nog eens 13 lerende netwerken opgezet met een aantal deelnemers tussen 6 (Brussel) en 21. In totaal namen 373 scholen deel (266 uit het eerste werkjaar en 107 uit het tweede), die verspreid waren over 26 lerende netwerken.

In het najaar van 2023 werd het Project Voorbeeldscholen opgevolgd door het Ondersteuningsbeleid Cognitief Sterk Functionerende leerlingen. De groep van 12 ankerscholen werd uitgebreid naar 20. De 9 nieuwe ankerscholen zetten samen met 5 ankerscholen uit het vorige project in 2023-2024 14 nieuwe lerende netwerken op. 198 nieuwe scholen namen deel aan deze netwerken in dit derde werkjaar. Het aantal deelnemers per netwerk varieerde van 5 tot 26.

In totaal begeleidden de ankerscholen 401 scholen in het schooljaar 2023-2024. Naast de 198 nieuwe scholen waren er dus nog 108 scholen die een tweede en 95 scholen die een derde jaar deelnamen. Daarnaast volgden een 40-tal tweede collega's van een aantal scholen een netwerk en schreven een 20-tal medewerkers van ondersteunende diensten (leersteuncentra, CLB's en pedagogische begeleidingsdiensten) zich in.

Scholen die starten volgden gemiddeld 8 à 10 sessies die gemiddeld 2,5 tot 3 uur in beslag namen. . Omdat de startersnetwerken in 2023-2024 pas later in het schooljaar

startten (eind 1e of begin 2e trimester), valt een werkjaar voor hen niet samen met een schooljaar. Vier van deze 14 startende netwerken vervolledigden het traject in juni 2024, de andere 10 zullen het traject afronden in de loop van het eerste trimester 2024-2025 (2 van hen zullen pas in februari 2025 het traject afronden aangezien zij ook pas in februari 2024 opstartten). Bij deze 10 netwerken hoort ook het kleuternetwerk dat later in het rapport wordt vermeld. Dit is een nieuw netwerk specifiek voor kleuterleerkrachten.

Tijdens de bijeenkomsten werden subthema's binnen een aanpak voor CSF-leerlingen op school behandeld.
Thema's die aan bod kwamen waren onder andere:

- Herkennen en signaleren van CSF
- Verrijking in de klas/differentiëren
- Mindset en executieve vaardigheden
- Kwaliteitsdenken (beleid, visie en draagvlak) – Concretisering kwaliteitsverwachtingen.
- Klasexterne verrijking
- Versnellen
- Evalueren, rapporteren
- Communicatie
- Casuïstiek/intervisie
- Regelgeving

De opbouw binnen het traject gaat van algemeen naar verdiepend. Basiskennis is nodig om de volgende sessies te kunnen volgen. Continuïteit van deelname was bijgevolg belangrijk.
De inhoud van de sessies werd afgestemd op de leernoden en leervragen van de deelnemers, waarbij werd bewaakt dat de belangrijkste onderdelen in alle netwerken aan bod komen – zodat er ook gelijkgerichtheid is binnen de verschillende lerende netwerken en dat overal dezelfde kennis gedeeld wordt.
Een lerend netwerk staat of valt met input van de deelnemers. De ankerschool had hierbij een coachende en begeleidende rol, maar was zeker niet de enige die goede praktijken deelde of input gaf tijdens de sessies.
Bij de start werd aan de deelnemende scholen gevraagd om één persoon af te vaardigen om de sessies bij de ankerschool te volgen en niet te wisselen tussen afgevaardigden.
Aangezien er in 2023-2024 iets minder scholen intekenden, bestond in een aantal netwerken de mogelijkheid om een tweede deelnemer te laten deelnemen. Dit helpt om het draagvlak binnen een schoolteam te vergroten.
Er werd ook gevraagd om een werkgroep/kernteam op te richten om op de eigen school te kunnen starten met dissemineren, maar in realiteit is dit niet altijd gelukt.

- Bij de scholen die voor het tweede jaar deelnamen, werden ook onderstaande thema's nog verdiepend uitgewerkt. Dubbel bijzondere leerlingen
- Onderpresteren/motivatie
- Kansengroepen

- UHB

Ze komen in het eerste jaar ook aan bod, maar minder uitgediept. Tweedejaars deelnemers krijgen een 5-tal sessies aangeboden. De sessies duren net als in het eerste jaar 2,5 à 3 uur.

Voor de deelnemers van het derde jaar werd er in elke provincie een regionale ontmoetingsdag georganiseerd. Tijdens die momenten, waar de focus lag op ontmoeten, werden de thema's uit de voorbije jaargangen verder uitgediept. Vragen en noden van de deelnemers bepaalden de inhoud van deze ontmoetingsmomenten. Daarnaast konden de deelnemers van het derde jaar 3 webinars volgen. Deze webinars werden gegeven door medewerkers van de ankerscholen en werden netwerkoverschrijdend georganiseerd.
Buiten de regionale ontmoetingsdag en de webinars konden deelnemers van het derde jaar bij hun ankerschool terecht voor intervisie en casuïstiek.

Deelnemers die het basistraject gevolgd hadden (80% aanwezigheid tijdens het eerste jaar), werkten in een kleuterschool en graag een extra aanbod over CSF-kleuters volgden, konden kiezen voor het verdiepend kleutertraject. Zij konden uit een aanbod van in totaal 7 sessies 3 sessies kiezen. Dit was een aanbod bovenop het aanbod van de ankerschool waartoe ze behoorden.

1.2 Aanpak bevraging lerende netwerken

We beschrijven hieronder alle onderzoeksstappen die we doorlopen hebben om de tevredenheid over de deelname aan de lerende netwerken en de implementatie van en aanpassingen aan het eigen CSF-beleid in kaart te brengen.

1.2.1. Methode

De deelnemers van de lerende netwerken werden op het einde van het schooljaar 2023-2024 gevraagd om een online evaluatie in te vullen. Op dat moment hadden ze het traject doorlopen dat hierboven werd beschreven, met uitzondering van de deelnemers van de 10 nieuwe netwerken die het eerste jaar zullen afronden in 2024-2025. Deze deelnemers kregen een aangepaste vragenlijst (het deel over het implementeren en aanpassen van het CSF-beleid werd uit de bevraging weggelaten).
De bevraging werd ingevuld door de persoon die de sessies van het lerend netwerk volgde en de terugkoppeling naar directie/collega's/kernteam op zich nam. De bevraging was anoniem om voor de deelnemers voldoende veiligheid te creëren om ook mogelijke kritiek te delen met ons.

<u>Participanten</u>

Van de 401 deelnemers aan de lerende netwerken, vulden 251 participerende scholen de online bevraging in. Ze gaven in deze bevraging ook aan hoe lang ze de lerende netwerken al volgden, zodat we de drie groepen met elkaar konden vergelijken. Van

deze 251 participanten kwamen er 114 uit de **nieuwe lerende netwerken**, die gestart zijn in 2023-2024 (114/198; responsgraad: 58%). Van deze 114 waren er 72 scholen uit het basisonderwijs en 42 secundaire scholen. Respondenten waren verspreid over 11 lerende netwerken (dus uit 2 startersnetwerken kwamen geen responsen), waarbij de aantallen per lerend netwerk varieerden van 2 tot 30.
Dertien deelnemers van het **kleuternetwerk** (ook een startersnetwerk) vulden de bevraging in. 6 participanten komen uit een kleuterschool, 7 uit een basisschool. Zij namen allemaal deel aan het enige kleuternetwerk dat georganiseerd werd in 2023-2024. Dit netwerk bestond ook uit allemaal eerstejaars deelnemers.
66 participanten kwamen uit de lerende netwerken die gestart zijn in september 2022 en hun **tweede jaar** traject achter de rug hebben. Van deze 66 scholen komen er 55 uit het basisonderwijs en 11 uit het secundair onderwijs. Zij waren verspreid over10 verschillende lerende netwerken.
58 participanten kwamen uit de lerende netwerken die gestart zijn in september 2021 en hun **derde jaar** traject achter de rug hebben. Van deze 58 scholen komen er 50 uit het basisonderwijs en 8 uit het secundair onderwijs. Zij waren verspreid over 9 verschillende lerende netwerken.
Van de 33 scholen die deelnamen aan het **verdiepend kleutertraject**, vulden 15 scholen de bevraging in. Hun school nam ook deel aan de lerende netwerken van ankerscholen Vrije Basisschool De Goede basis Anzegem, Basisschool Sint-Cordula, Basisschool Sancta Maria, Freinet Basisschool De Boomhut, Basisschool De Kleine Icarus of GO! Scholengroep Antwerpen. Met andere woorden was dit voor hen een extra engagement van drie sessies gericht op kleuters doorheen het schooljaar 2023-2024, die naast de gewone lerende netwerken doorging. Er waren ook voorwaarden aan gekoppeld om te mogen deelnemen aan dit verdiepend kleutertraject. Zo moesten de scholen het eerste jaar 80 procent aanwezigheid hebben opgetekend, zodat de begeleiders zeker waren dat de basis van CSF gezien was en was het een voorwaarde dat het een kleuterleraar of kleuterzorgcoördinator was die gevolgd had in de basissessies. De scholen mochten uit een aanbod van 7 sessies 3 sessies kiezen om te volgen.
Negen deelnemers van de **leersteuncentra** vulden de bevraging in die werd aangepast aan hun organisatie. Zij namen deel aan de lerende netwerken voor scholen, die gestart zijn in september 2022 en in 2023-2024 en zaten verspreid over 5 verschillende lerende netwerken.
Aangezien de bevraging anoniem gebeurde, hebben we verder geen gegevens om de groep die wel of niet deelnam aan de bevraging te vergelijken.

<u>Instrument</u>

Via een online instrument met 18 vragen peilden we naar de mening van de deelnemers. Het eerste deel van de vragen ging over de evaluatie van de lerende netwerken zelf. Het tweede deel over de implementatie van en de aanpassingen aan het CSF-beleid op de deelnemende school.

Voor de vragen hebben we ons geïnspireerd op het model en het instrument dat werd ontwikkeld om de effectiviteit van lerarenbegeleiding in kaart te brengen (Struyf,

Verschueren, & Van Mieghem, 2022). Het model onderscheidt verschillende niveaus van evaluatie. Deze werden meegenomen in de bevraging.

We stelden in het eerste deel vragen over tevredenheid, bruikbaarheid en leereffect. Ook kenmerken van de begeleiding werden bevraagd, o.a. de gepercipieerde kwaliteit van de begeleider, de afstemming van de inhoud op de leerdoelen, het eigenaarschap en de mogelijkheid tot actief leren en het evidence-informed karakter van de begeleiding.

Daarnaast bevroegen we in het tweede deel in welke mate deelnemers het geleerde al hadden toegepast in de praktijk en of er al wijzigingen op school en op het niveau van de leerlingen waren opgetreden.

Scholen hebben hun antwoorden telkens ingeschaald op een 5-puntenschaal, waarbij 1 stond voor helemaal oneens, 2 voor oneens, 3 voor neutraal, 4 voor eens, 5 voor helemaal eens.

1.2.2. Resultaten

Op de X-as van onderstaande diagrammen zie je de inschaling op 5. Op de Y-as lees je het aantal scholen in de lerende netwerken af die deze score hebben toegekend.

A1) Lerende netwerken – tevredenheid
Deelnemers die gestart zijn in september 2021 (3 jaar traject gevolgd, N = 58)

"Ik ben tevreden over mijn deelname aan het lerend netwerk."
De gemiddelde score is **4,45.**

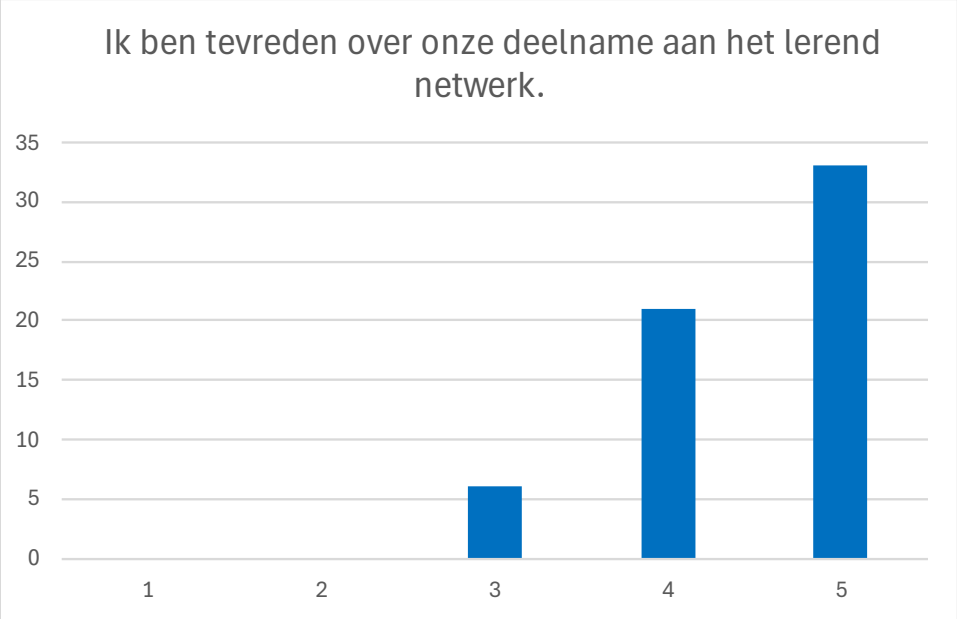

"Ik ben tevreden over mijn mogelijkheid tot eigen inbreng in het lerend netwerk."
De gemiddelde score is **4,55**.

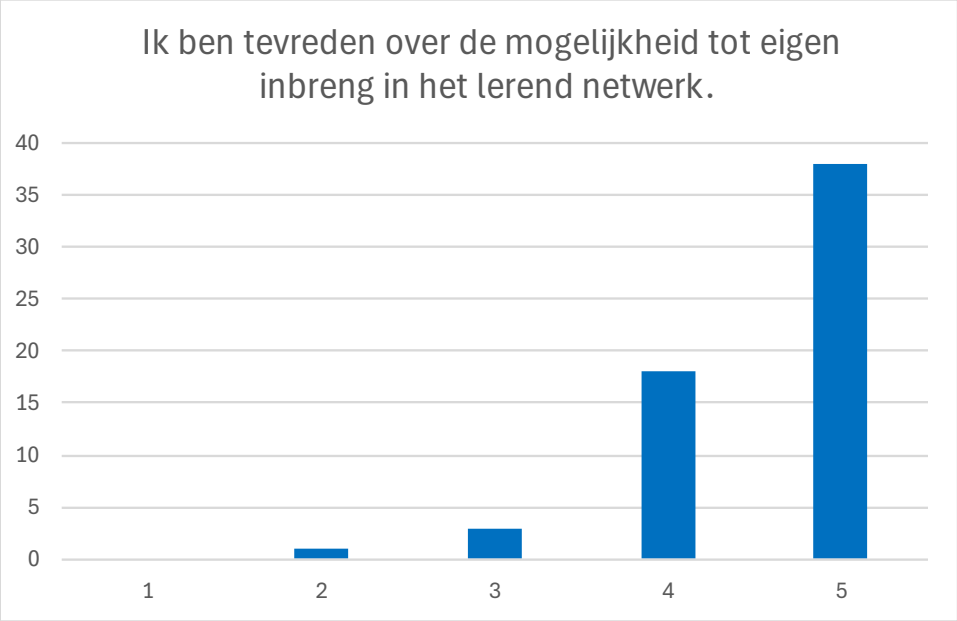

"Ik ben tevreden over de afstemming van wat aan bod kwam en mijn leerdoelen."
De gemiddelde score is **4,25**.

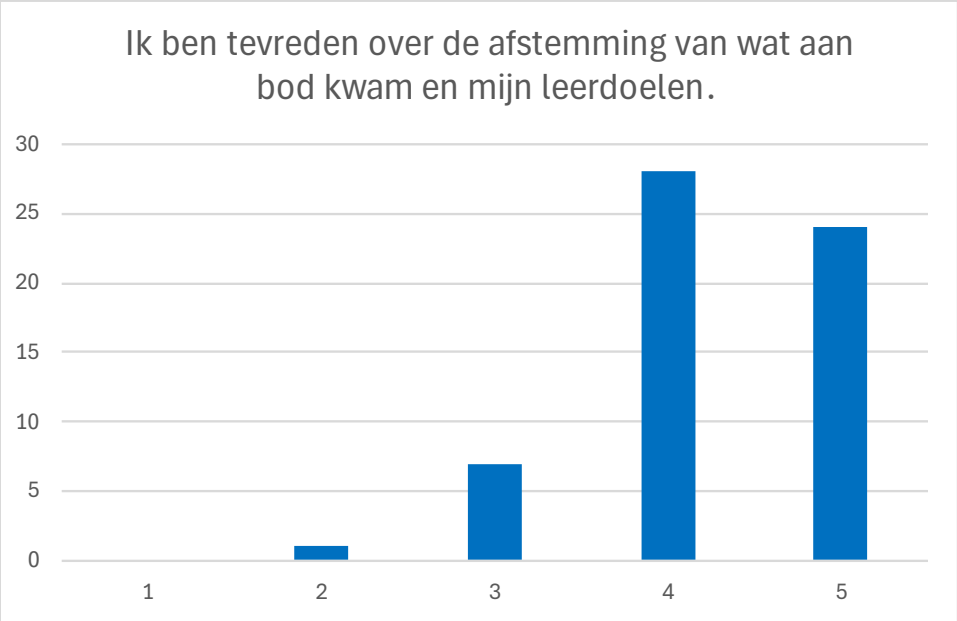

"De aangereikte kennis is bruikbaar voor het verbeteren van ons beleid voor CSF leerlingen."
De gemiddelde score is **4,47.**

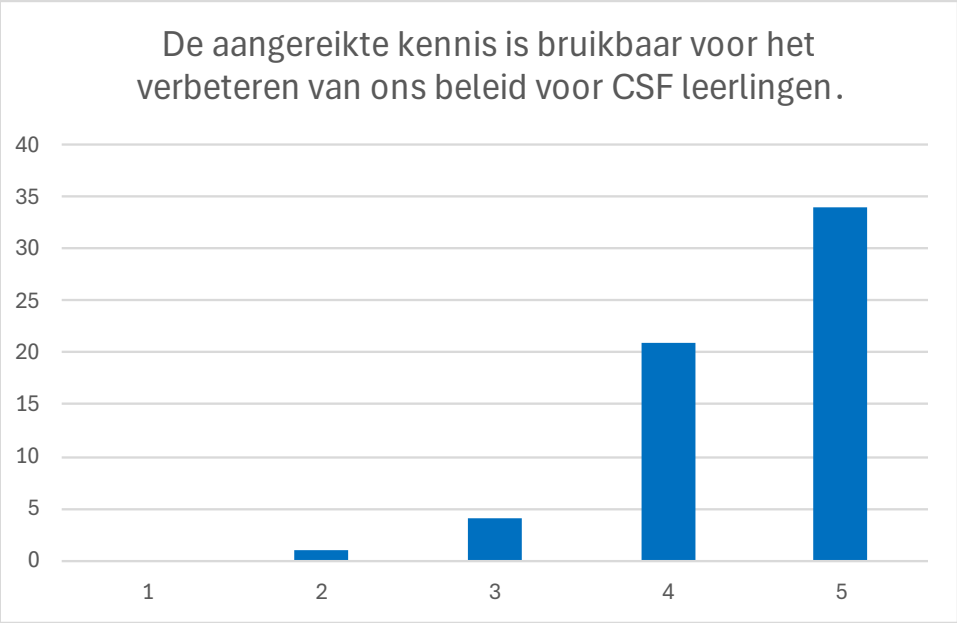

"Het aangereikte materiaal is bruikbaar voor het verbeteren van onze aanpak van CSF leerlingen."
De gemiddelde score is **4,50**.

"*Onze kennis werd verbreed en verdiept door deel te nemen aan het lerend netwerk.*"
De gemiddelde score is **4,52.**

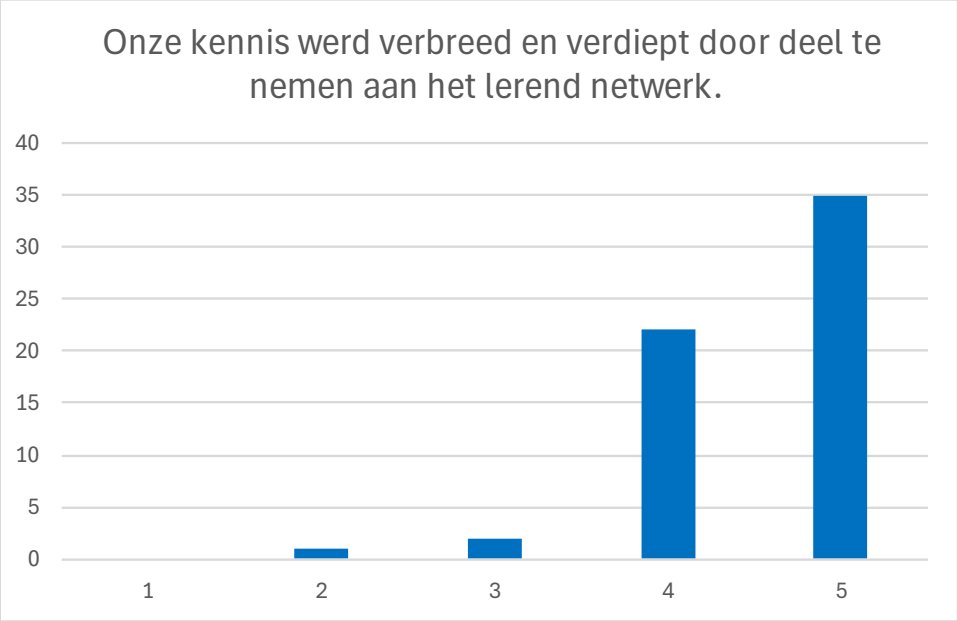

"*De begeleider van de ankerschool weet waarover hij/zij spreekt.*"
De gemiddelde score is **4,83**.

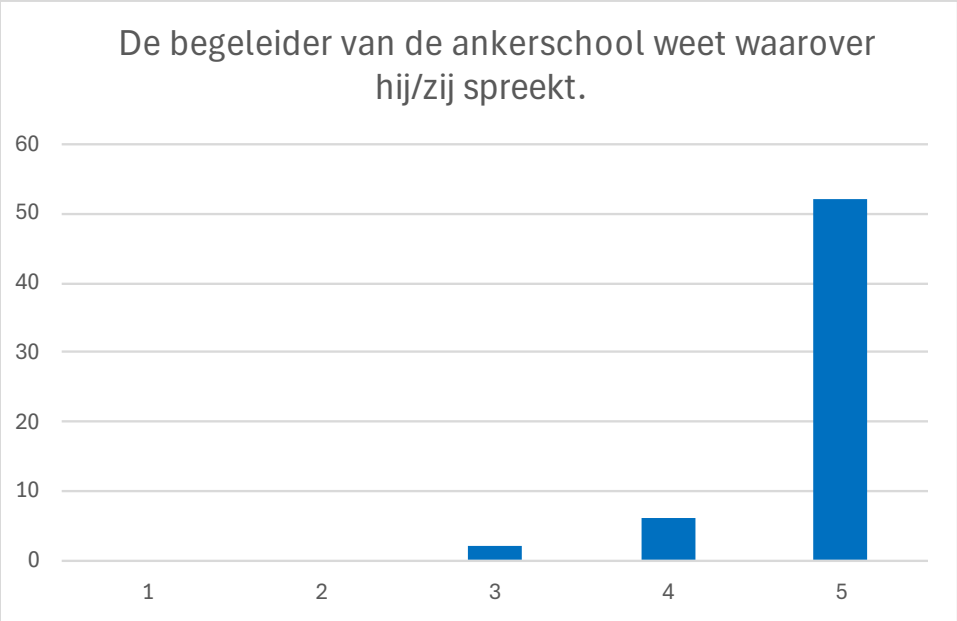

"*De input vanuit de ankerschool sluit aan bij de dagelijkse (klas)praktijk.*"
De gemiddelde score is **4,50**.

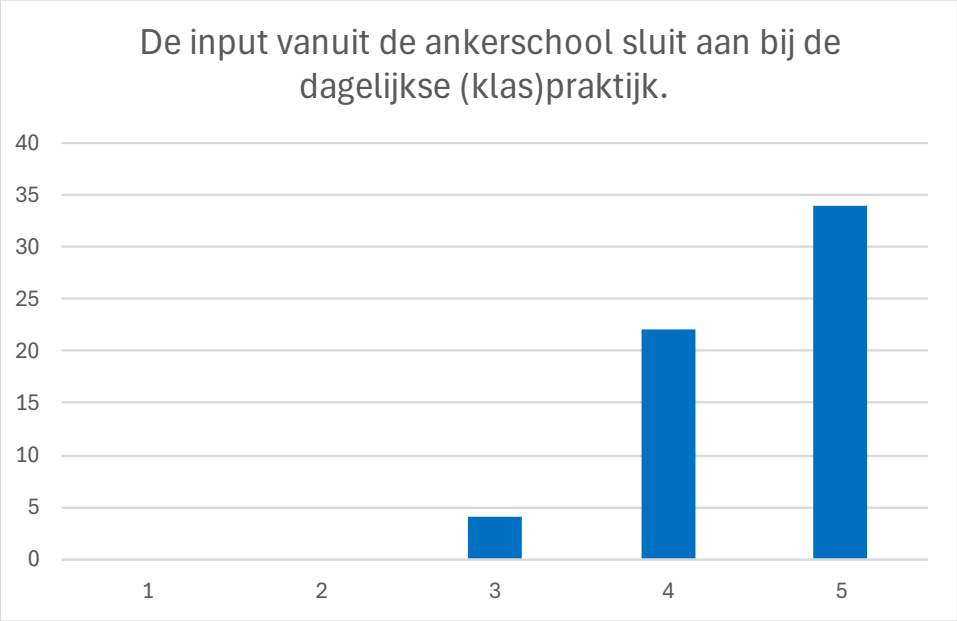

"*Ik heb voorbeelden gezien en gehoord die we kunnen toepassen in de praktijk.*"
De gemiddelde score is **4,53.**

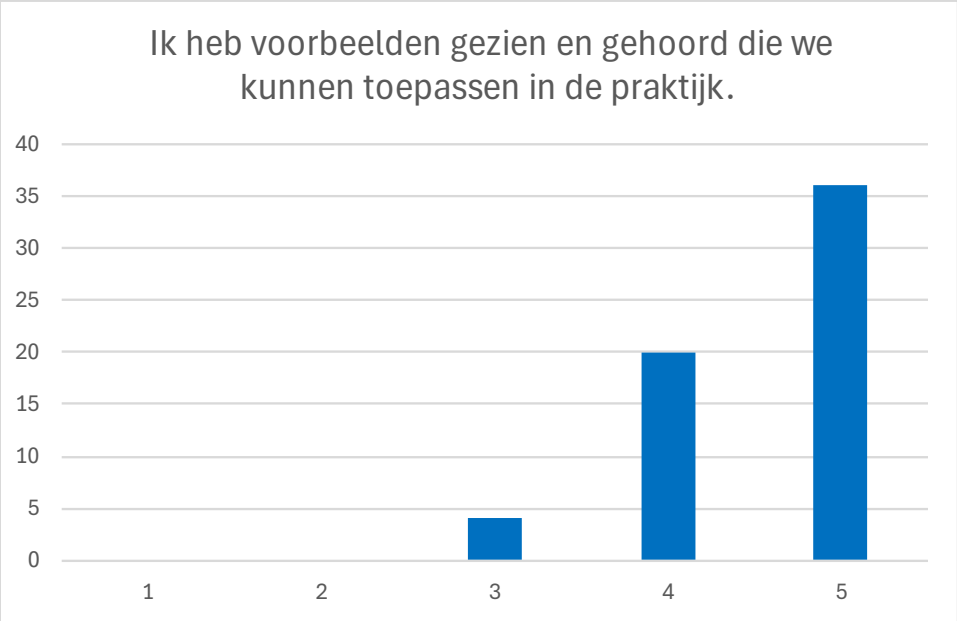

"Tijdens de begeleiding werd er gerefereerd naar wetenschappelijke inzichten."
De gemiddelde score is **4,45.**

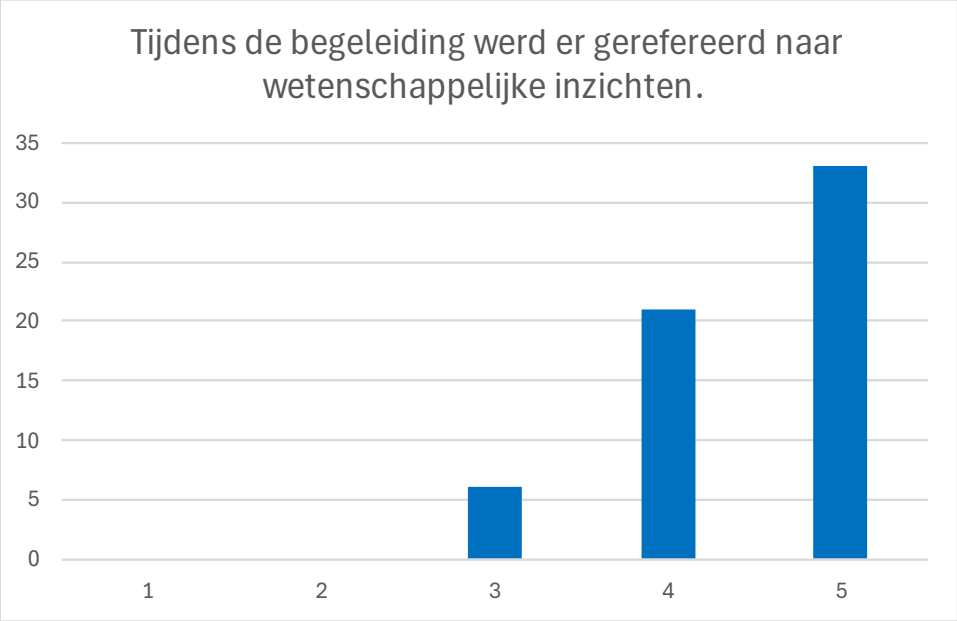

A2) Lerende netwerken – Invloed op het CSF-beleid op de deelnemende school
Deelnemers die gestart zijn in september 2021 (3 jaar traject gevolgd, N = 58)

"Het is ons gelukt om een kernteam/werkgroep op te starten."
De gemiddelde score is **3,66.**

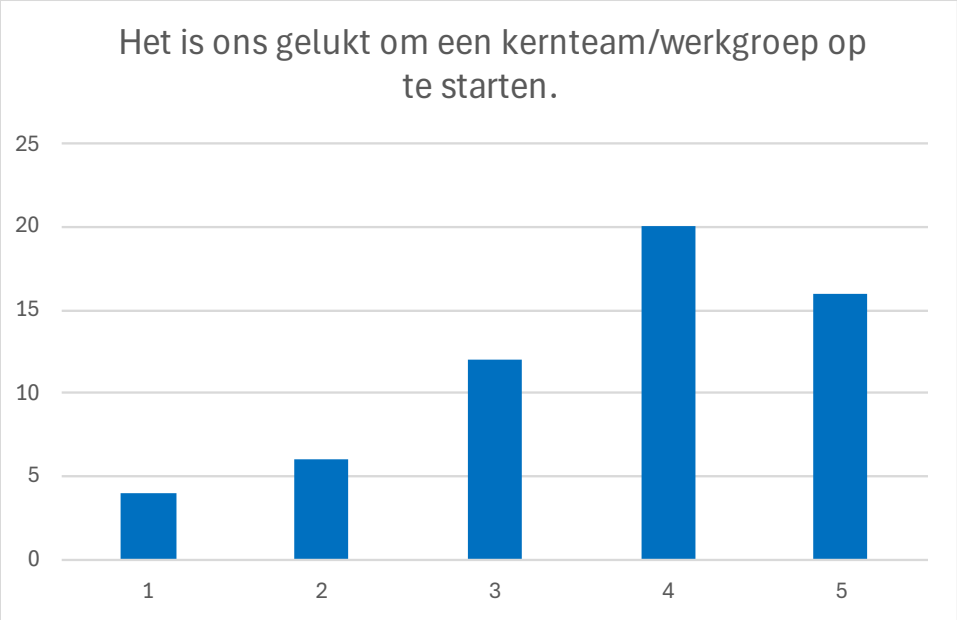

"De opgedane kennis werd doorgegeven aan anderen van ons schoolteam."
De gemiddelde score is **3,86**.

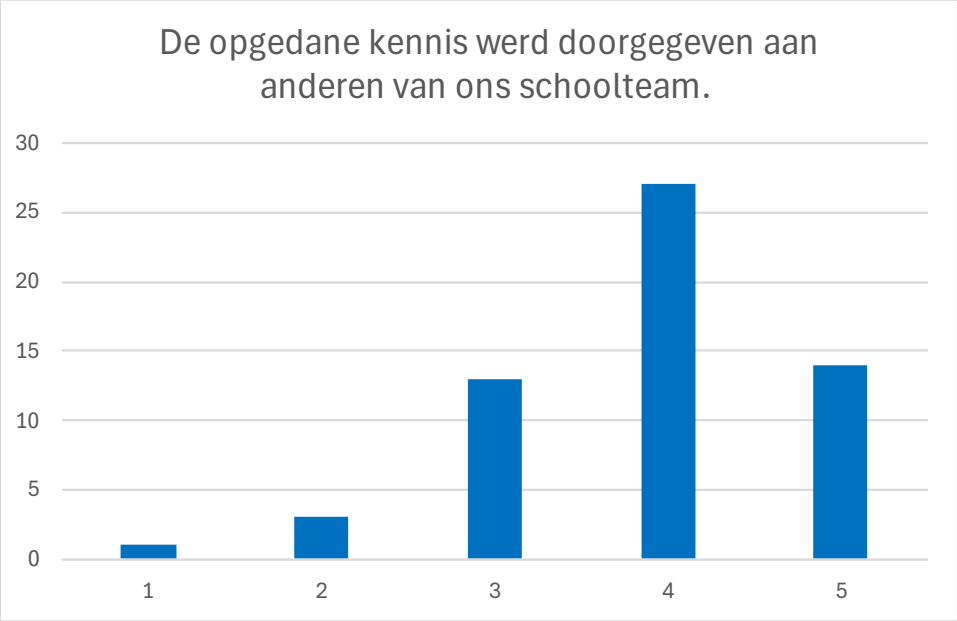

"We zijn begonnen met het implementeren van nieuwe kennis op onze school."
De gemiddelde score is **3,97.**

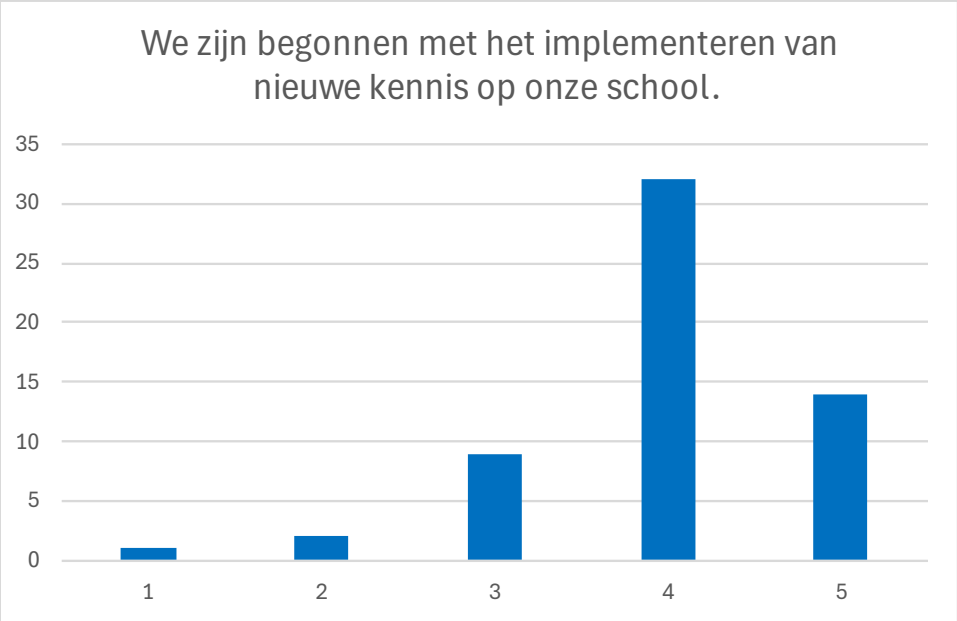

"Ons beleid voor CSF op school is versterkt door deel te nemen aan het lerend netwerk."
De gemiddelde score is **4,26.**

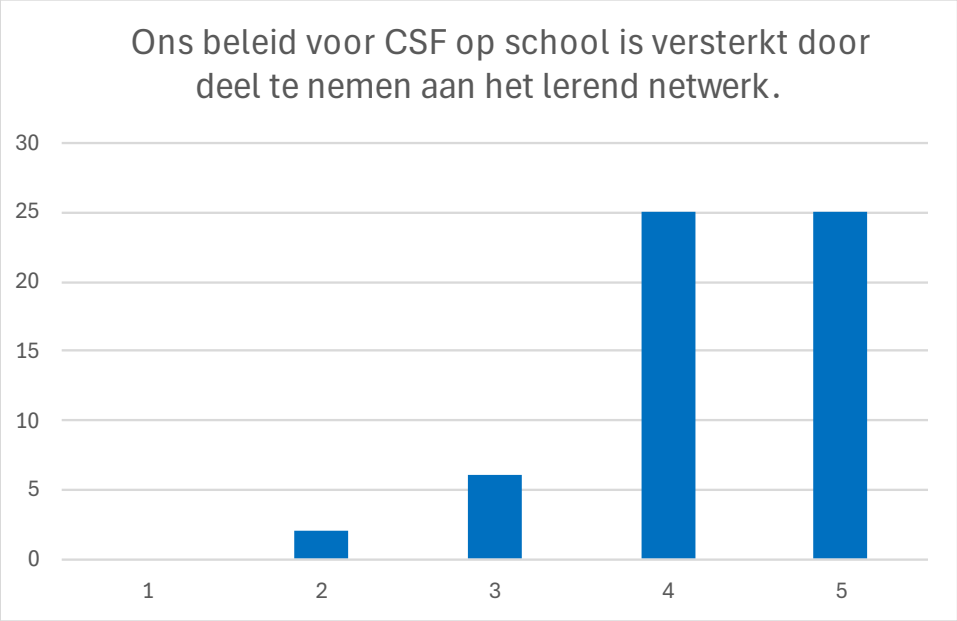

"Deelnemen aan het lerend netwerk heeft een positieve invloed gehad op de ondersteuning van CSF leerlingen bij ons op school."
De gemiddelde score is **4,45.**

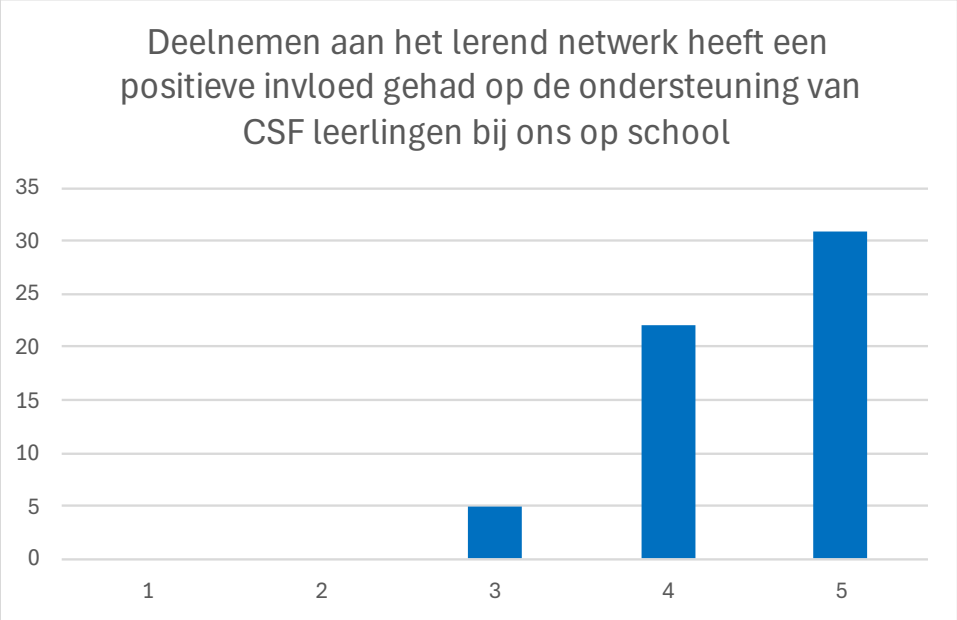

"Deelnemen aan het lerend netwerk heeft geholpen het draagvlak voor een beleid voor CSF leerlingen te vergroten."
De gemiddelde score is **3,95.**

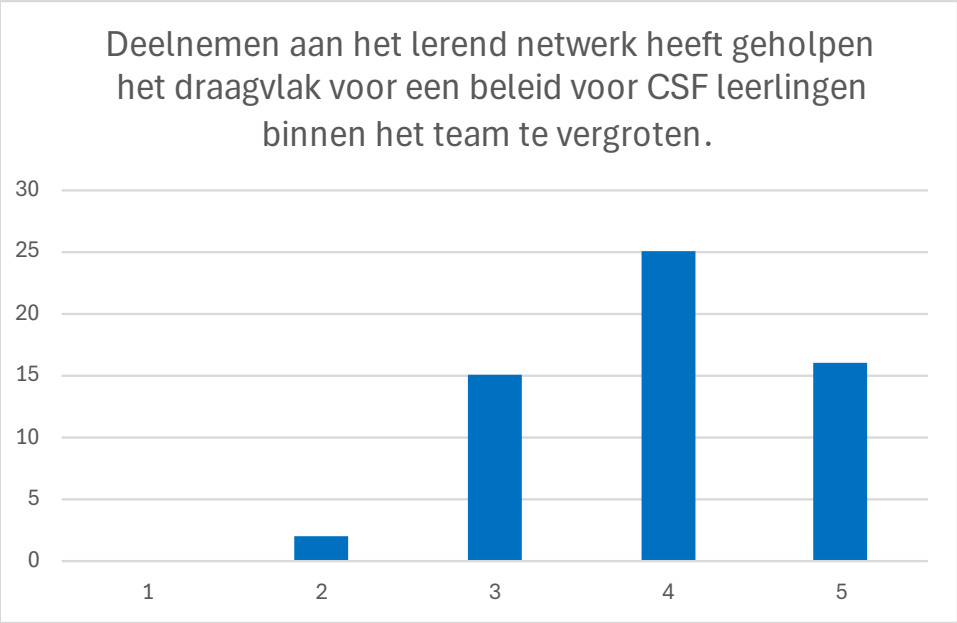

"Er is voldoende ondersteuning vanuit onze directie om met de nieuwe inzichten aan de slag te gaan."
De gemiddelde score is **4,09.**

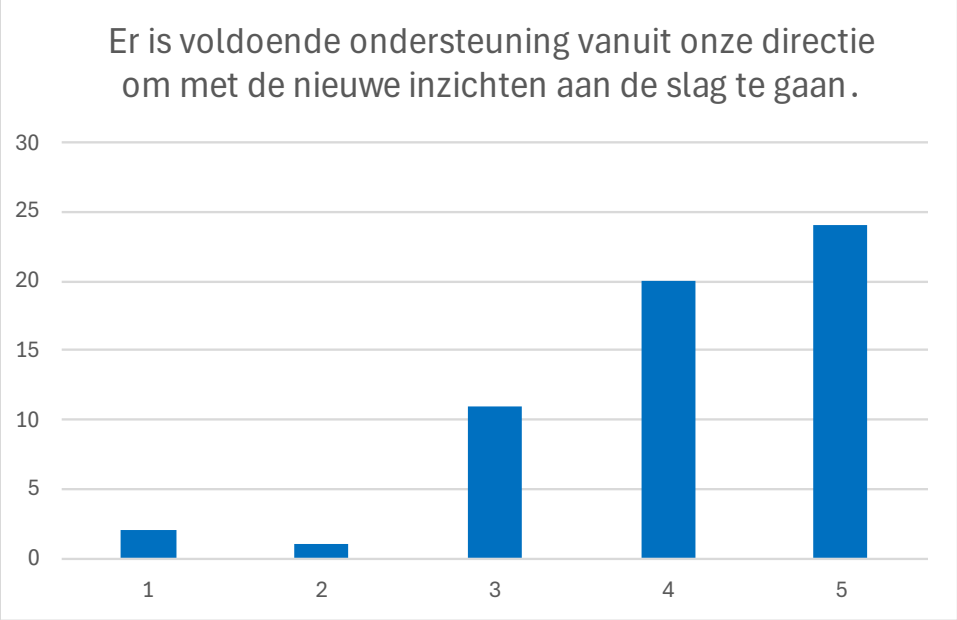

"We hebben nood aan verderzetting van deze begeleiding."
De gemiddelde score is **4,16**.

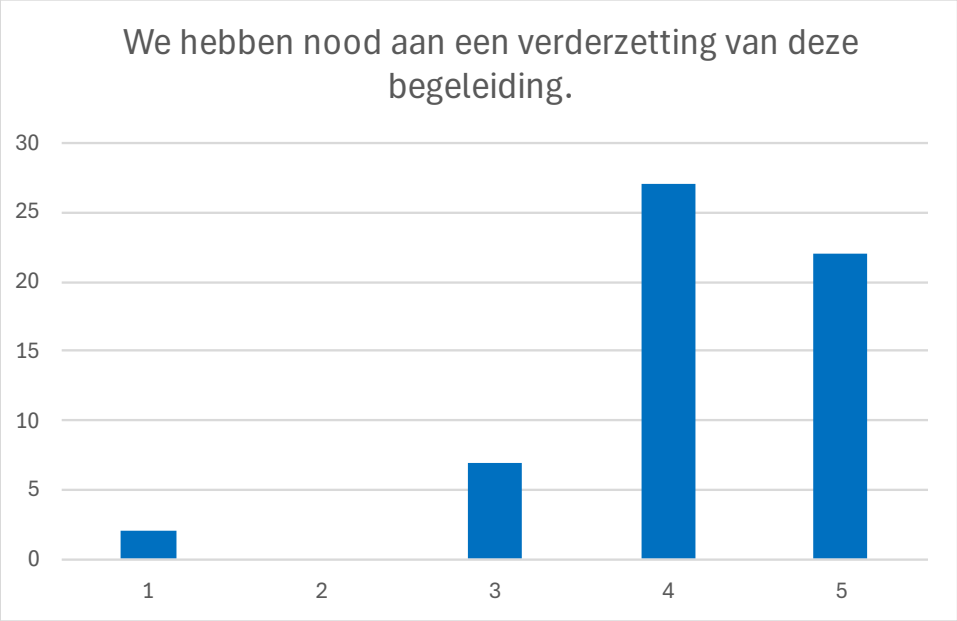

<u>Vergelijking tevredenheid jaar 1, jaar 2 en jaar 3</u>

We vergeleken de tevredenheid van de deelnemers gestart in 2021 na hun derde jaar deelname met de tevredenheid van dezelfde deelnemers na hun eerste en tweede jaar deelname.

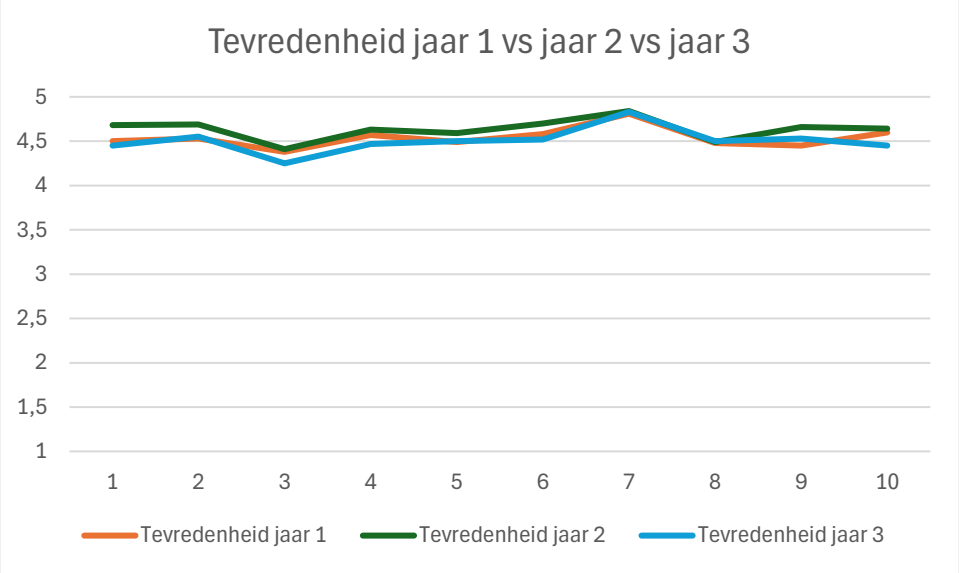

We zien dat daar waar de groene lijn van jaar 2 boven de oranje lijn van jaar 1 ligt, de blauwe lijn van jaar 3 opnieuw iets lager ligt. Deelnemers lijken over het algemeen iets

minder tevreden over hun derde jaar deelname dan over hun tweede jaar, al zijn de verschillen miniem. De tevredenheid in jaar 1 en jaar 3 zijn vergelijkbaar.
Enkele scholen geven aan het jammer te vinden dat het aantal bijeenkomsten in het derde jaar beperkt is.
Omwille van verschuivingen bij de ankerscholen naar aanleiding van de overgang van het Project Voorbeeldscholen naar het Ondersteuningsbeleid Cognitief sterk Functionerende leerlingen, werden een aantal scholen aan een ander netwerk toegewezen. Dit in combinatie met een beperkter aantal bijeenkomsten heeft bij sommige deelnemers mogelijk geleid tot een wat mindere tevredenheid.

<u>Vergelijking implementatie jaar 1, jaar 2 en jaar 3</u>

We vergeleken ook de implementatie van de deelnemers gestart in 2021 na hun derde jaar deelname met de implementatie na hun eerste en tweede jaar deelname.

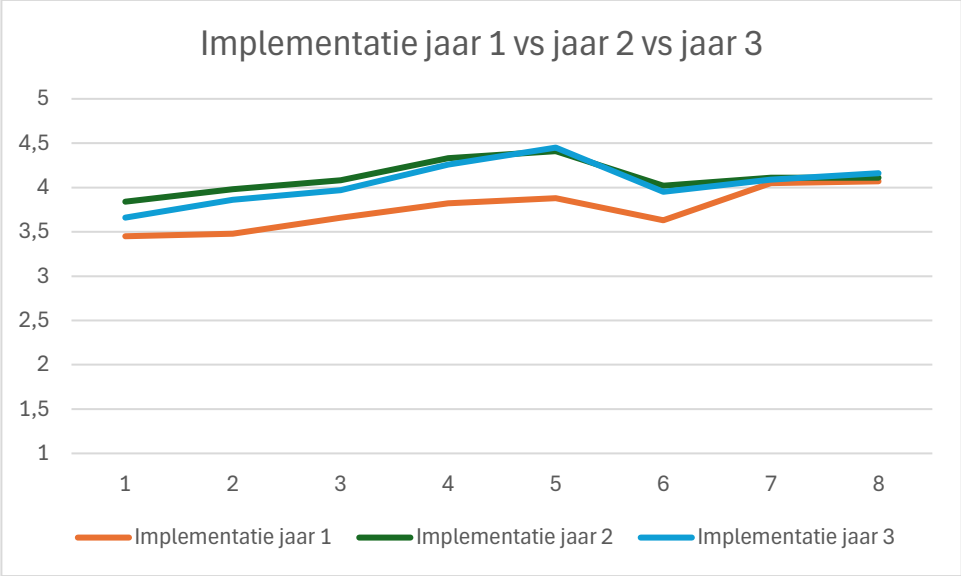

We zien dat de implementatie in het derde jaar deelname grotendeels vergelijkbaar is met die in het tweede jaar deelname. De implementatie ligt in deze beide jaren duidelijk hoger dan in het eerste jaar deelname. De deelnemende scholen ervaren nog steeds een even grote nood aan een verderzetting van de begeleiding.
Bij een bevraging aan het einde van het werkjaar, gaven vele scholen aan hun deelname verder te zetten en schreven ze zich in voor een vierde jaar.

B1) Lerende netwerken – tevredenheid
Deelnemers die gestart zijn in september 2022 (2 jaar traject gevolgd, N = 66)

"Ik ben tevreden over mijn deelname aan het lerend netwerk."
De gemiddelde score is **4,57.**

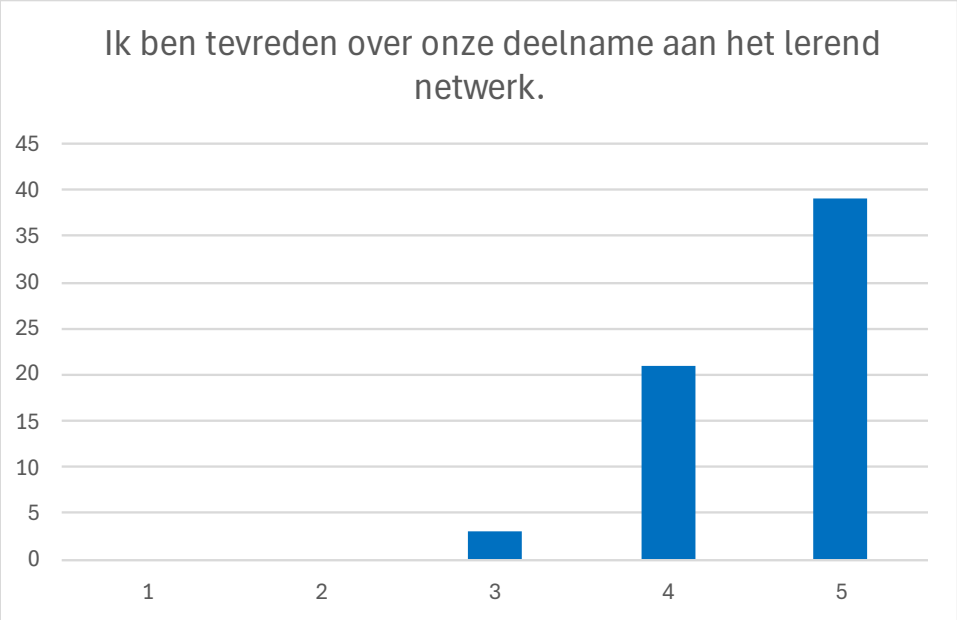

"Ik ben tevreden over mijn mogelijkheid tot eigen inbreng in het lerend netwerk."
De gemiddelde score is **4,6**.

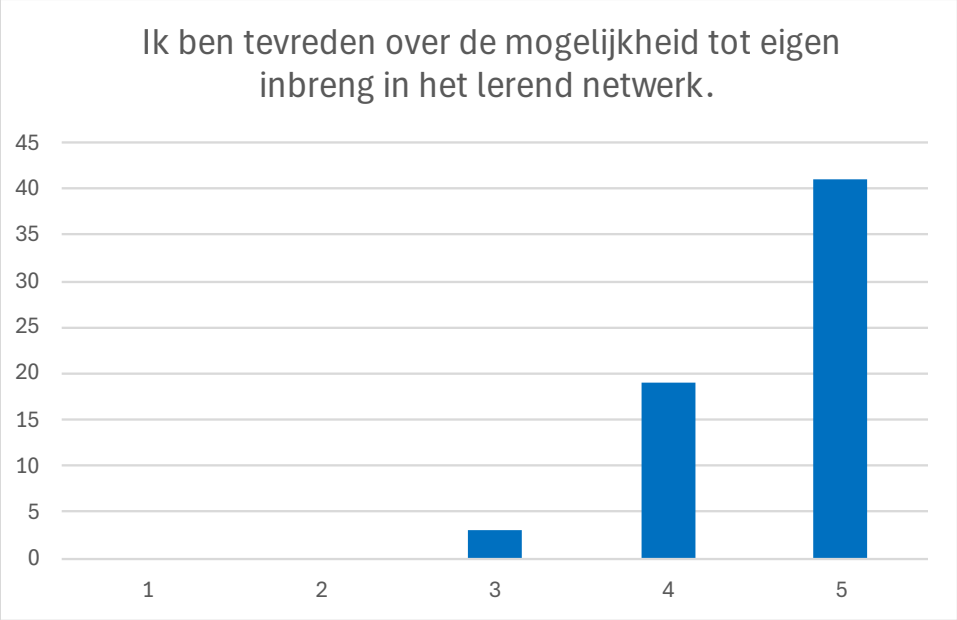
Ik ben tevreden over de mogelijkheid tot eigen inbreng in het lerend netwerk.
45
40
35
30
25
20
15
10
5
0
1
2
3
4
5

"Ik ben tevreden over de afstemming van wat aan bod kwam en mijn leerdoelen."
De gemiddelde score is **4,43**.

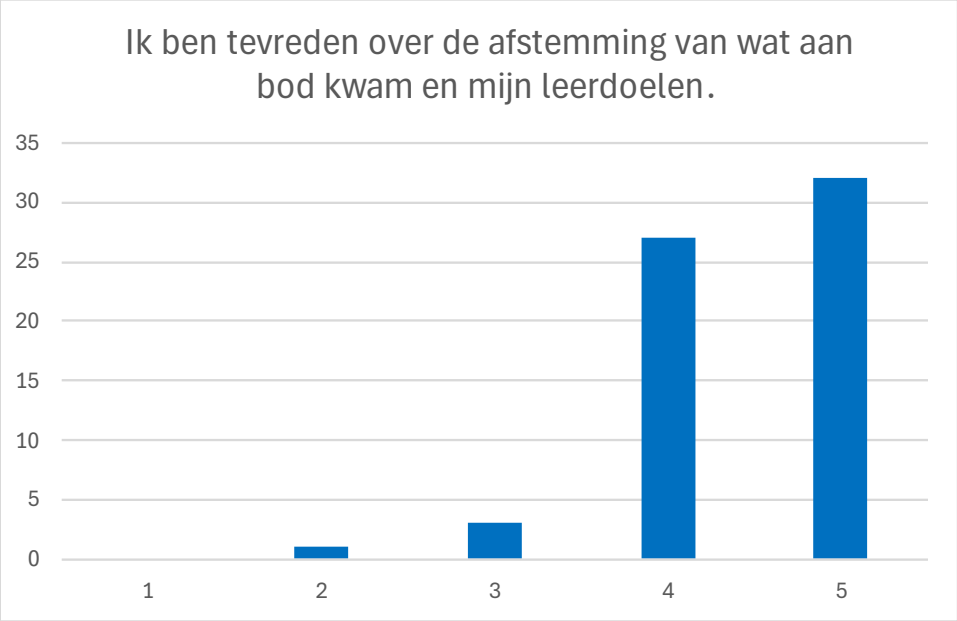

"De aangereikte kennis is bruikbaar voor het verbeteren van ons beleid voor CSF leerlingen."
De gemiddelde score is **4,7.**

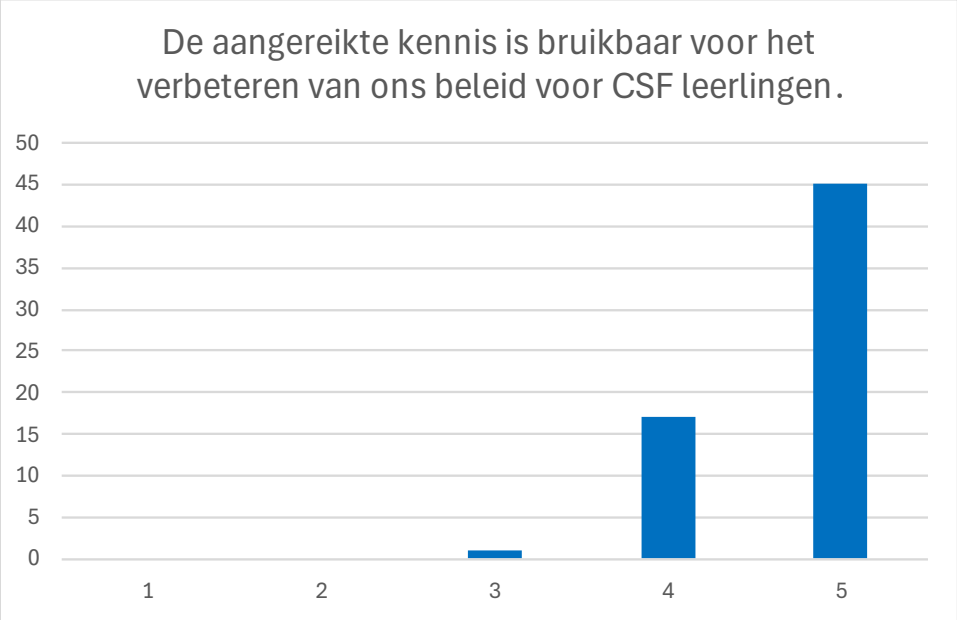

"Het aangereikte materiaal is bruikbaar voor het verbeteren van onze aanpak van CSF leerlingen."
De gemiddelde score is **4,65**.

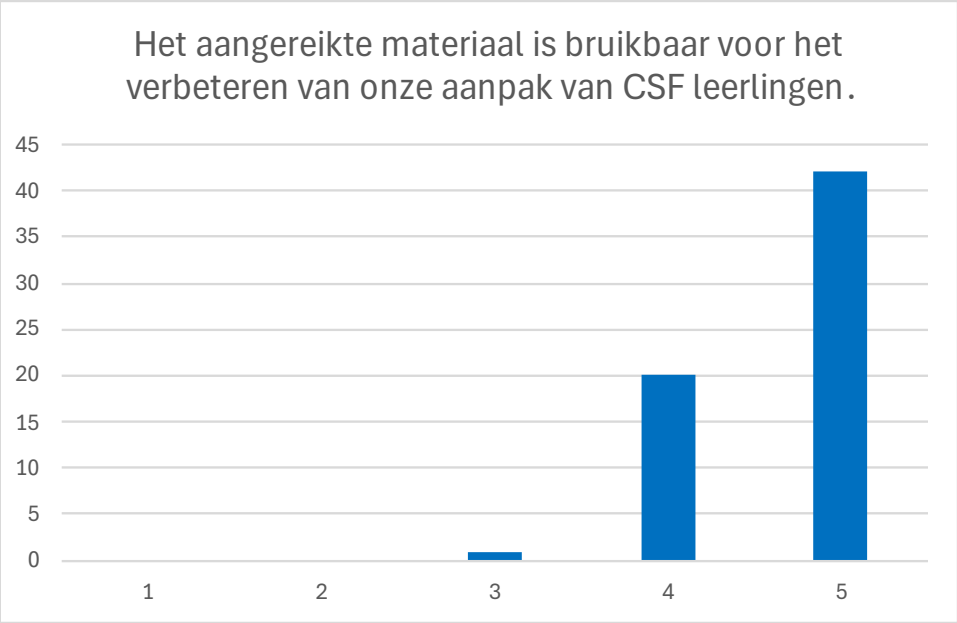

"*Onze kennis werd verbreed en verdiept door deel te nemen aan het lerend netwerk.*"
De gemiddelde score is **4,65.**

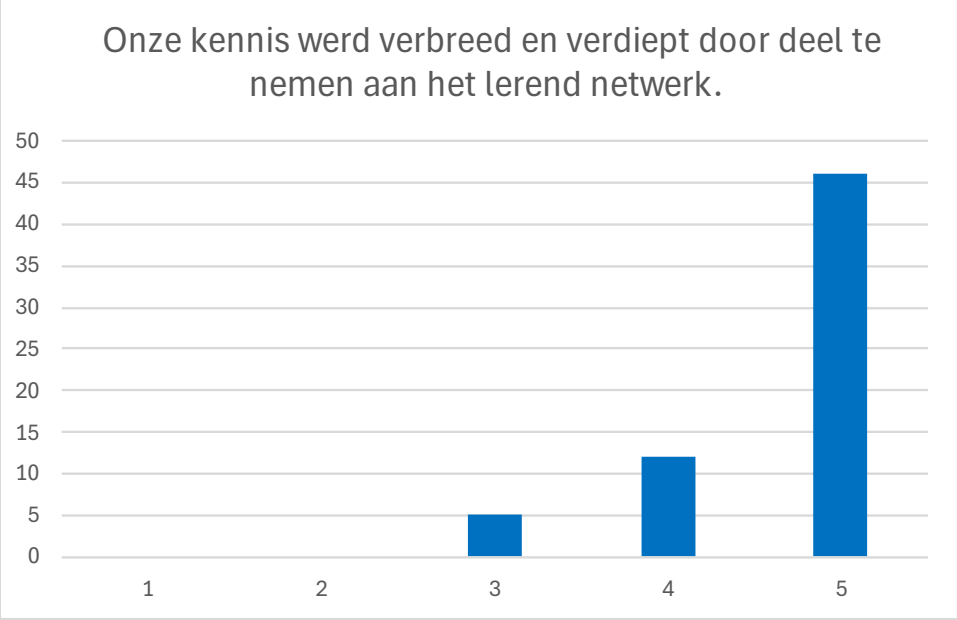

"*De begeleider van de ankerschool weet waarover hij/zij spreekt.*"
De gemiddelde score is **4,92**.

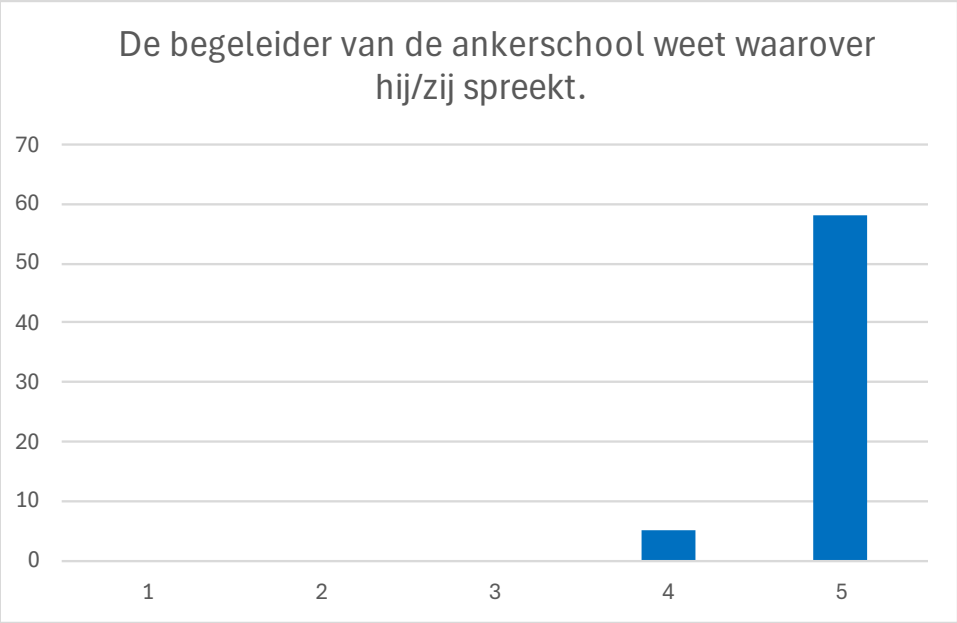

"*De input vanuit de ankerschool sluit aan bij de dagelijkse (klas)praktijk.*"
De gemiddelde score is **4,44**.

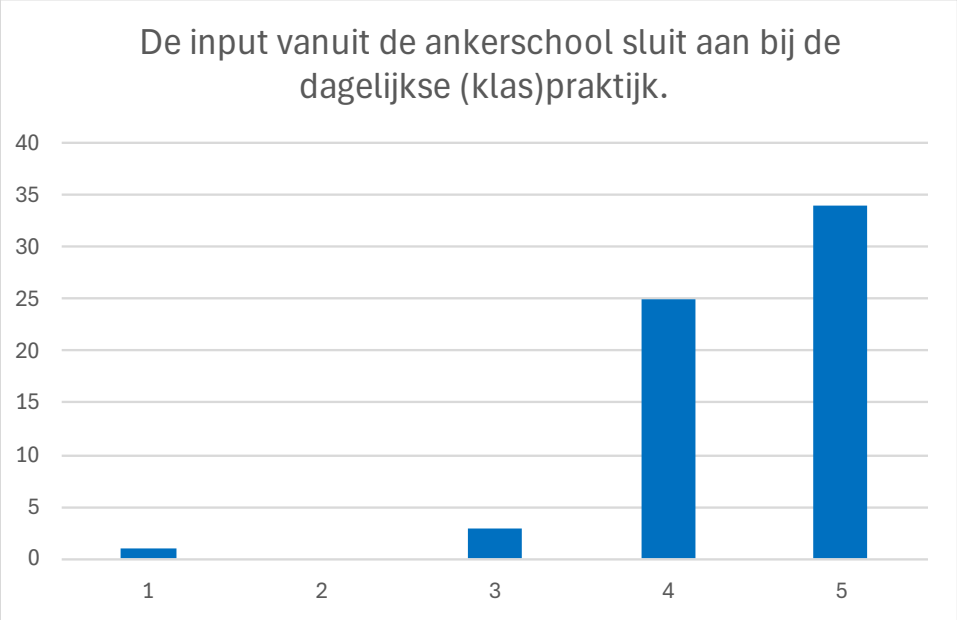

"*Ik heb voorbeelden gezien en gehoord die we kunnen toepassen in de praktijk.*"
De gemiddelde score is **4,6.**

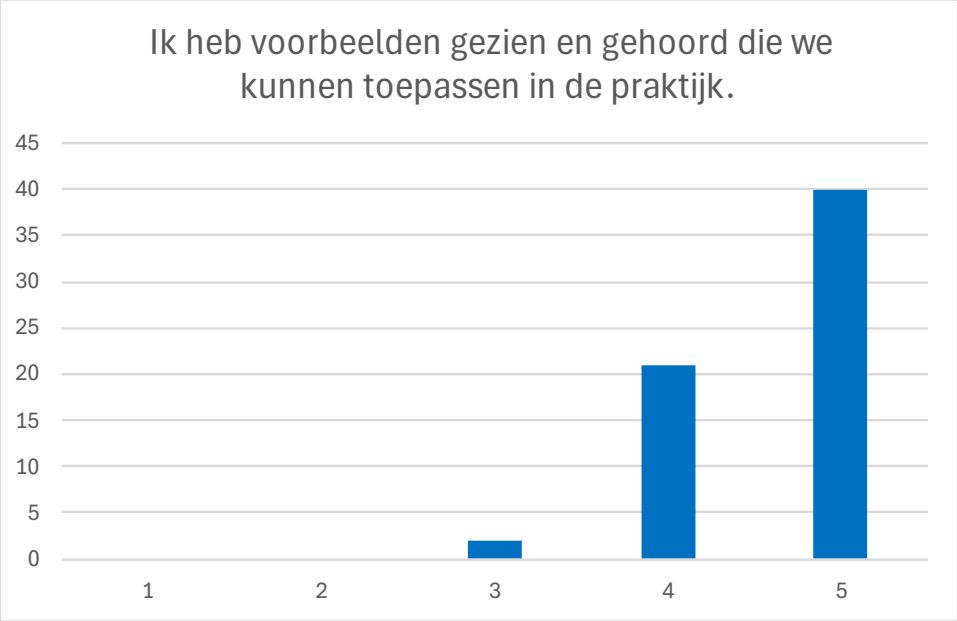

"Tijdens de begeleiding werd er gerefereerd naar wetenschappelijke inzichten."
De gemiddelde score is **4,62.**

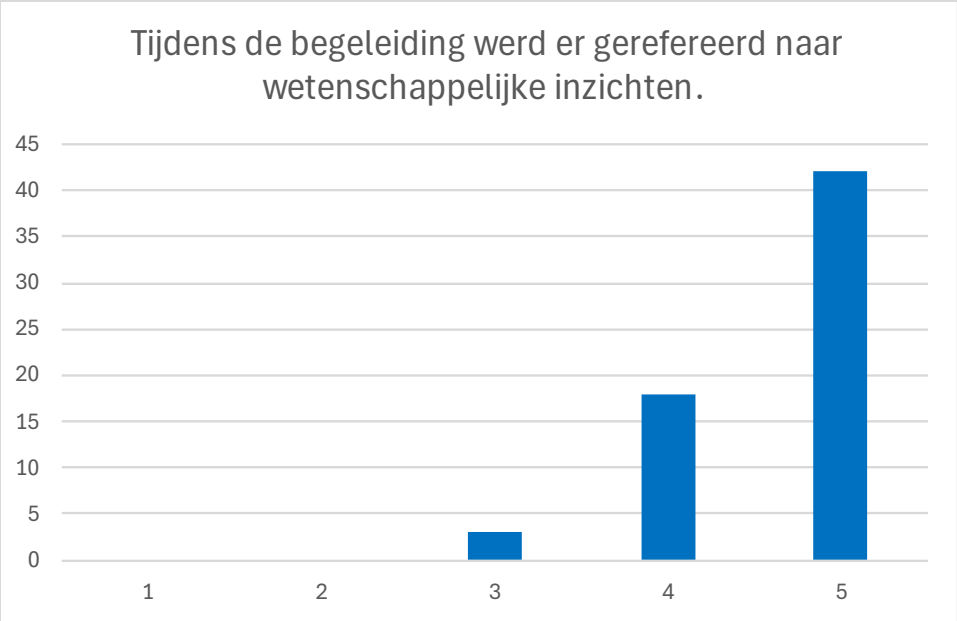

B2) Lerende netwerken – Invloed op het CSF beleid op de deelnemende school
Deelnemers die gestart zijn in september 2022 (2 jaar traject gevolgd, N = 66))

"Het is ons gelukt om een kernteam/werkgroep op te starten."
De gemiddelde score is **3,86.**

"De opgedane kennis werd doorgegeven aan anderen van ons schoolteam."
De gemiddelde score is **3,89**.

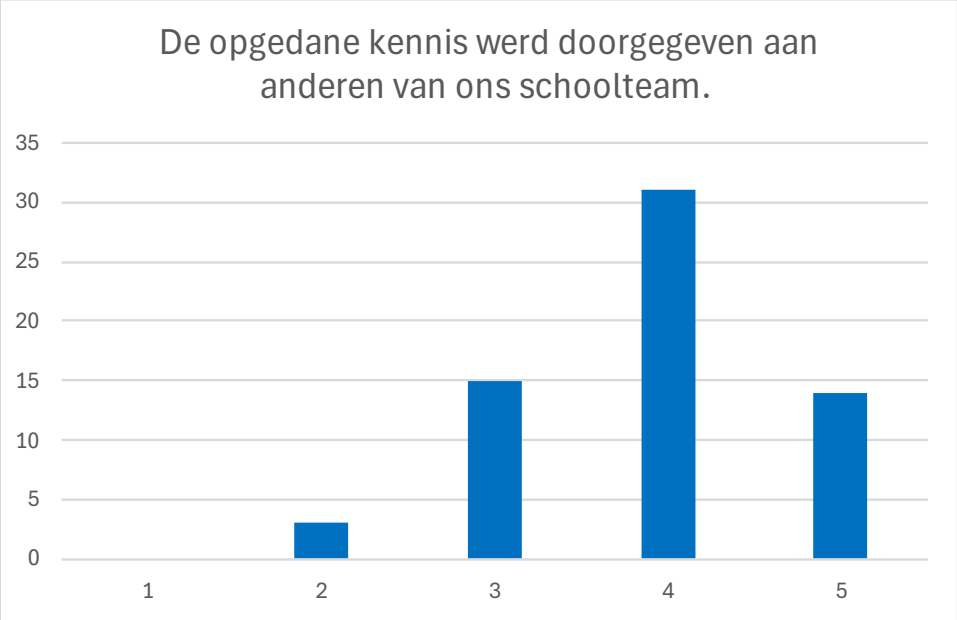

"We zijn begonnen met het implementeren van nieuwe kennis op onze school."
De gemiddelde score is **4,10.**

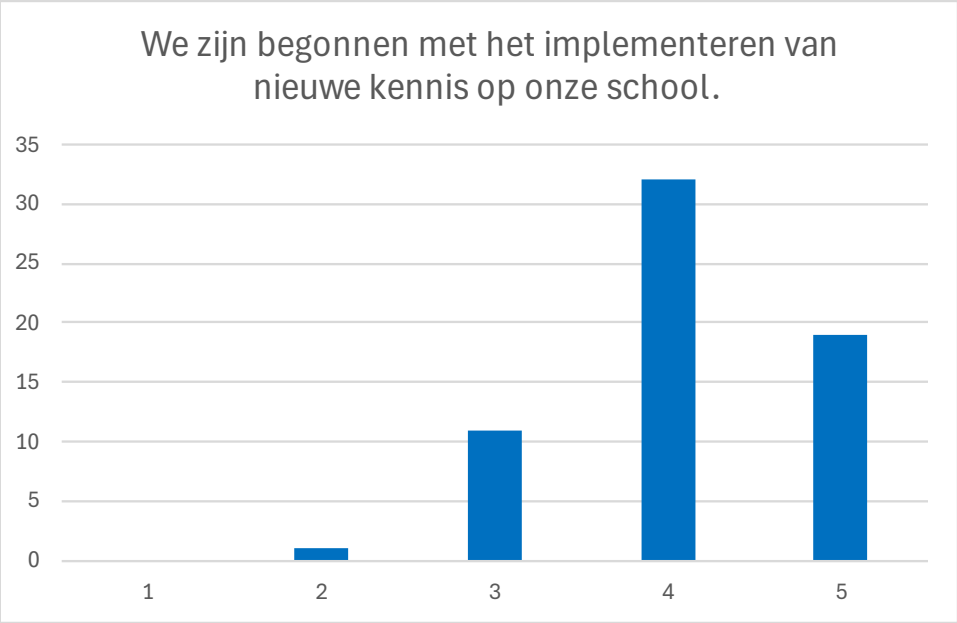

"Ons beleid voor CSF op school is versterkt door deel te nemen aan het lerend netwerk."
De gemiddelde score is **4,41.**

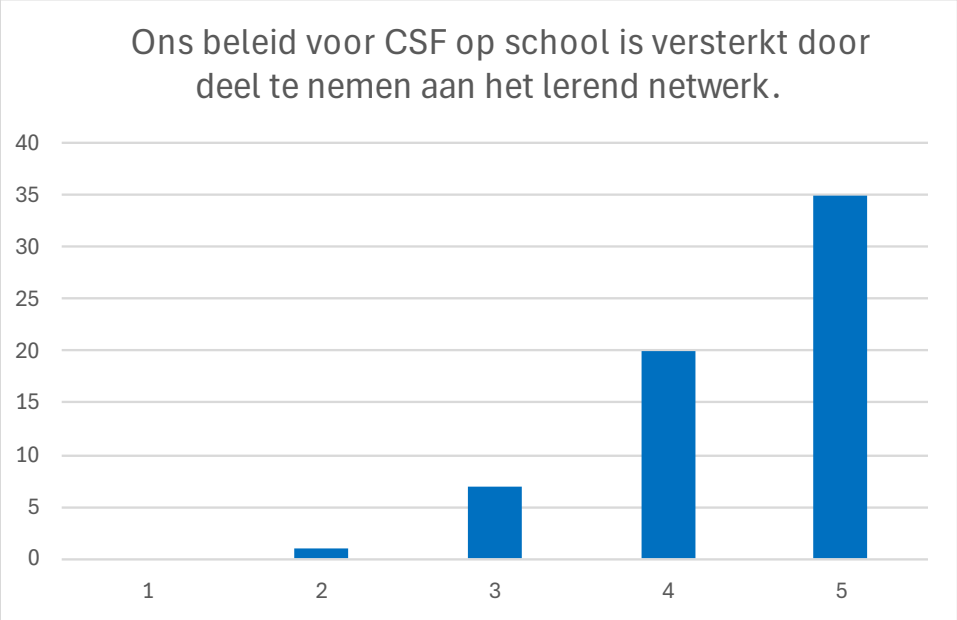

"Deelnemen aan het lerend netwerk heeft een positieve invloed gehad op de ondersteuning van CSF leerlingen bij ons op school."
De gemiddelde score is **4,44.**

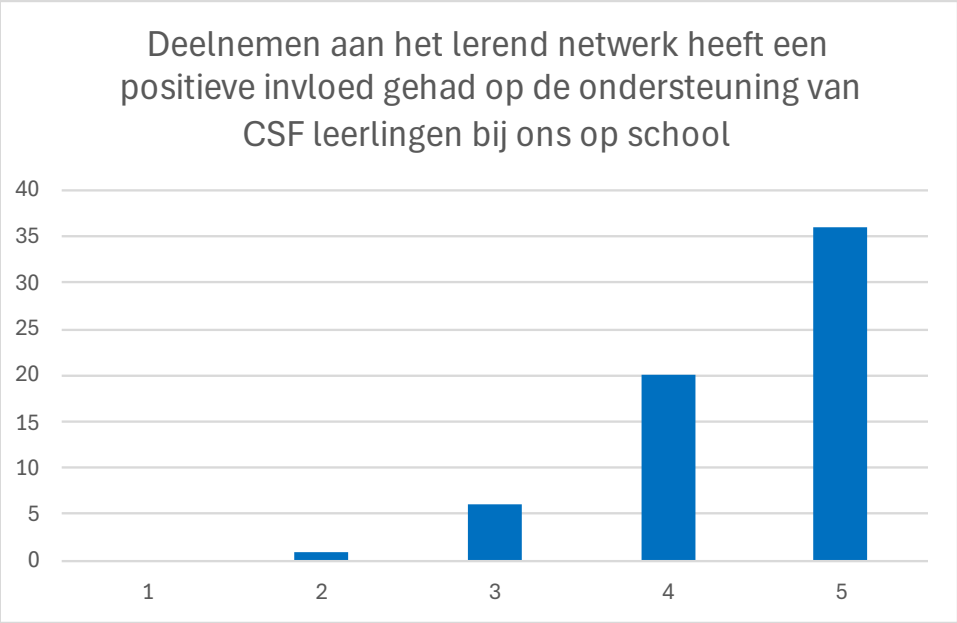

"Deelnemen aan het lerend netwerk heeft geholpen het draagvlak voor een beleid voor CSF leerlingen te vergroten."
De gemiddelde score is **3,98.**

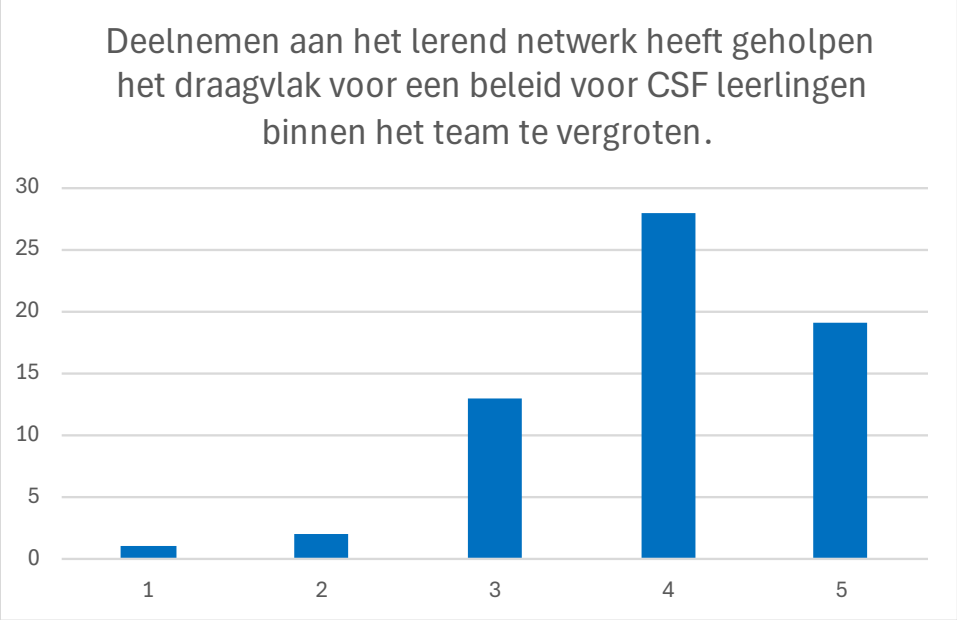

"Er is voldoende ondersteuning vanuit onze directie om met de nieuwe inzichten aan de slag te gaan."
De gemiddelde score is **4,13.**

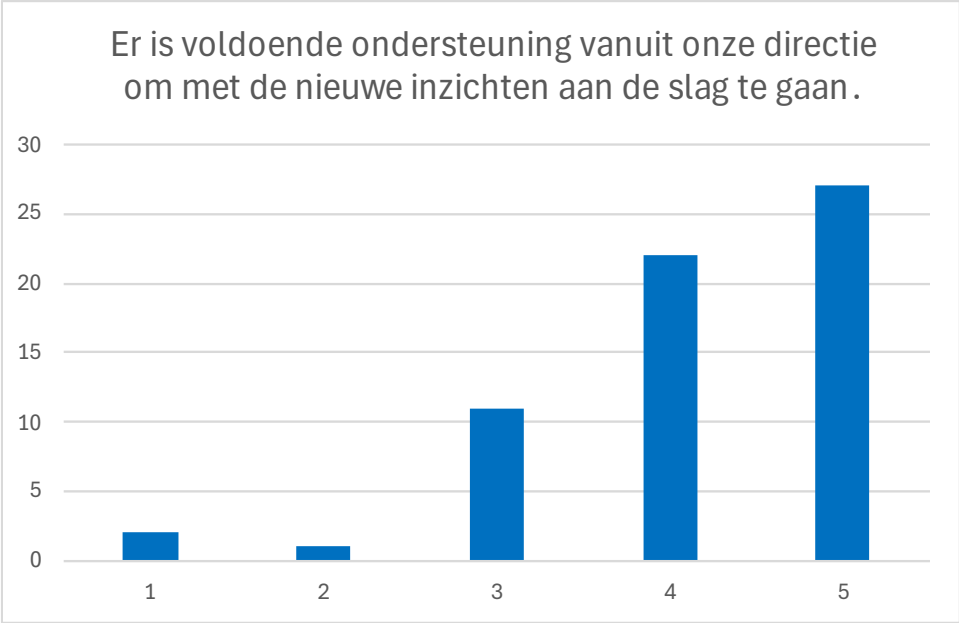

"We hebben nood aan verderzetting van deze begeleiding."
De gemiddelde score is **4,11**.

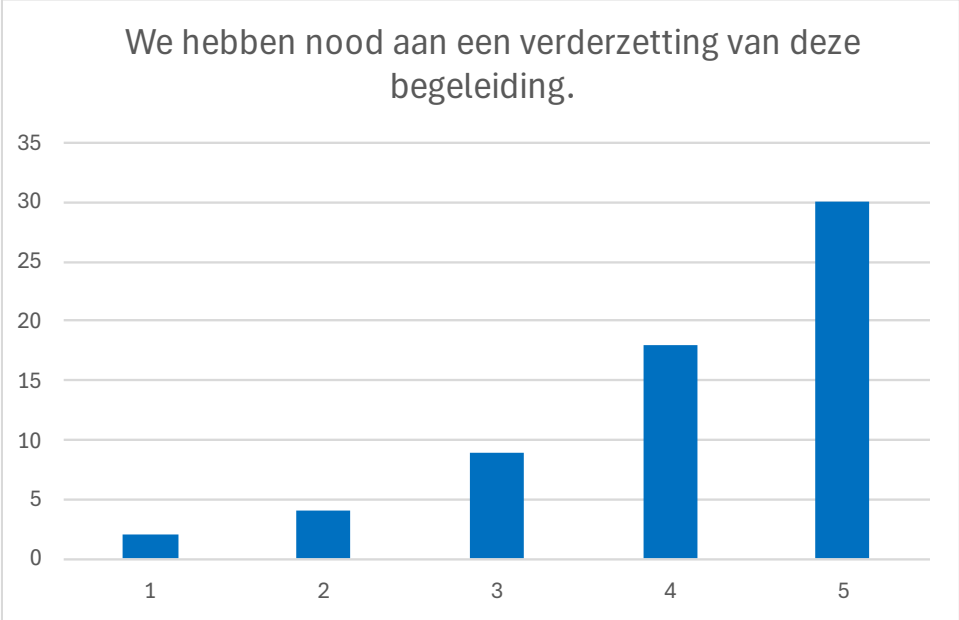

Vergelijking tevredenheid jaar 1 en jaar 2

We vergeleken de tevredenheid van de deelnemers gestart in 2022 na hun tweede jaar deelname met de tevredenheid van dezelfde deelnemers na hun eerste jaar deelname.

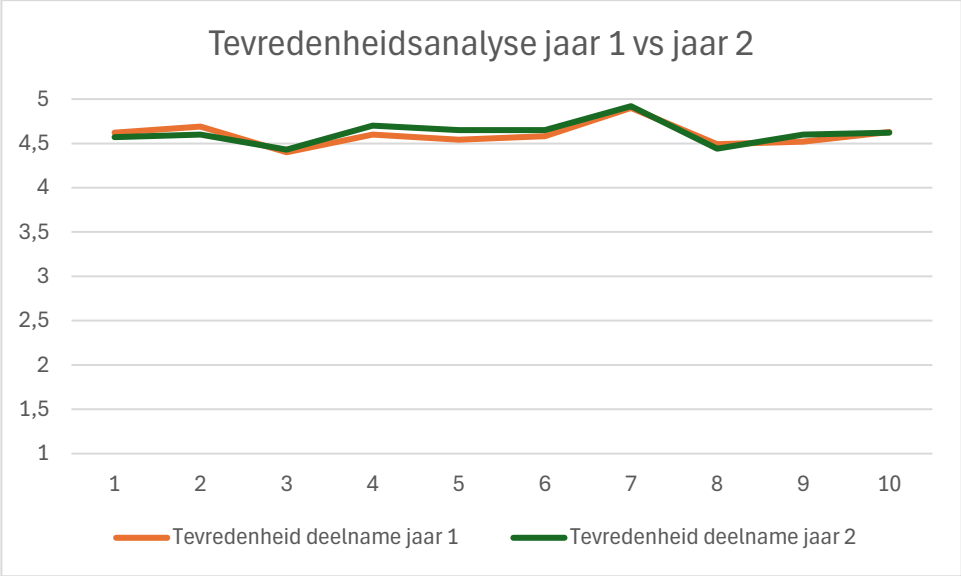

We zien dat de tevredenheid over hun tweede jaar deelname vergelijkbaar is met de tevredenheid over hun eerste jaar.

Vergelijking implementatie jaar 1 en jaar 2

We vergeleken ook de implementatie van de deelnemers gestart in 2022 na hun tweede jaar deelname met de implementatie na hun eerste jaar deelname.

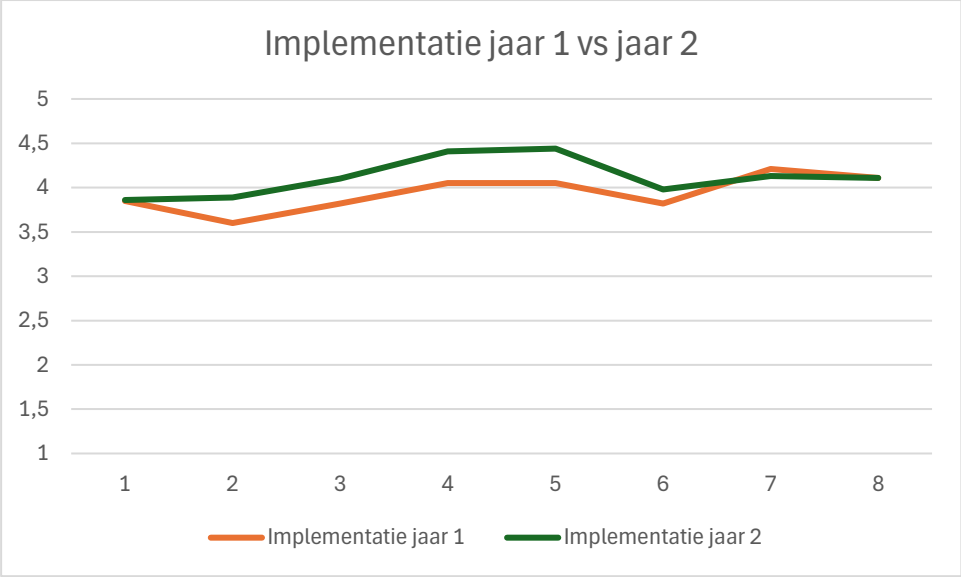

We zien dat de implementatie in het tweede jaar deelname over het algemeen duidelijk hoger ligt dan die in het eerste jaar deelname. Scholen geven na hun tweede jaar deelname nog steeds aan verdere ondersteuning en begeleiding te wensen.

C1) Lerende netwerken – tevredenheid
Deelnemers die gestart zijn in 2023-2024 (1/2 jaar traject gevolgd, N = 114)

"Ik ben tevreden over mijn deelname aan het lerend netwerk."
De gemiddelde score is **4,65.**

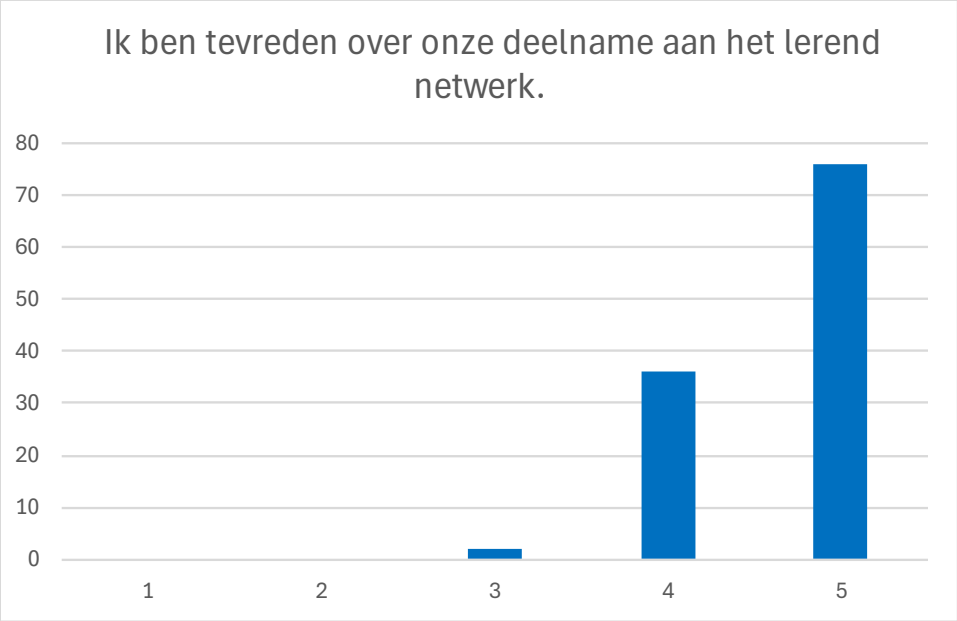

"Ik ben tevreden over mijn mogelijkheid tot eigen inbreng in het lerend netwerk."
De gemiddelde score is **4,68**.

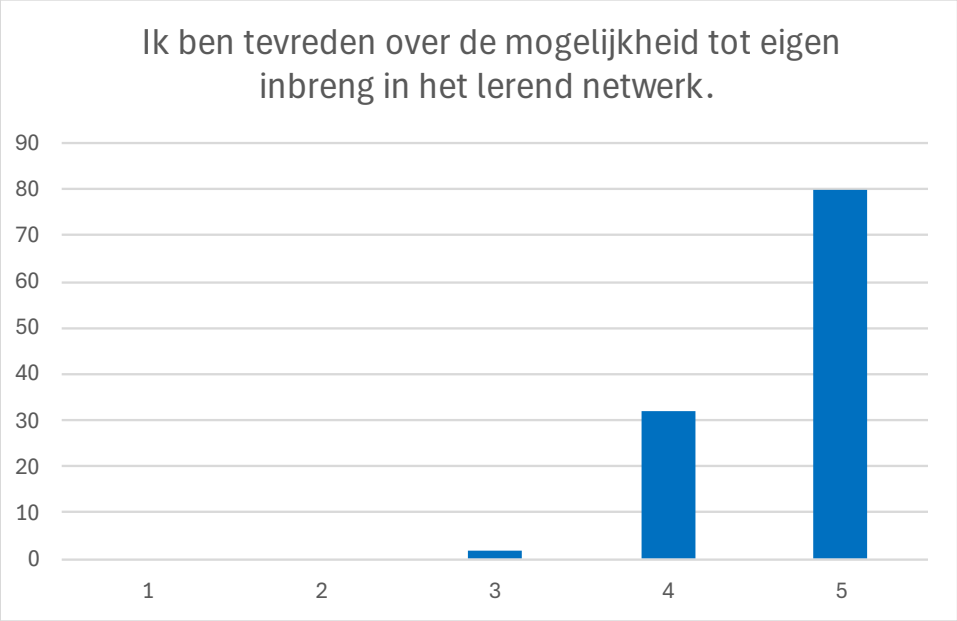

"Ik ben tevreden over de afstemming van wat aan bod kwam en mijn leerdoelen."
De gemiddelde score is **4,39**.

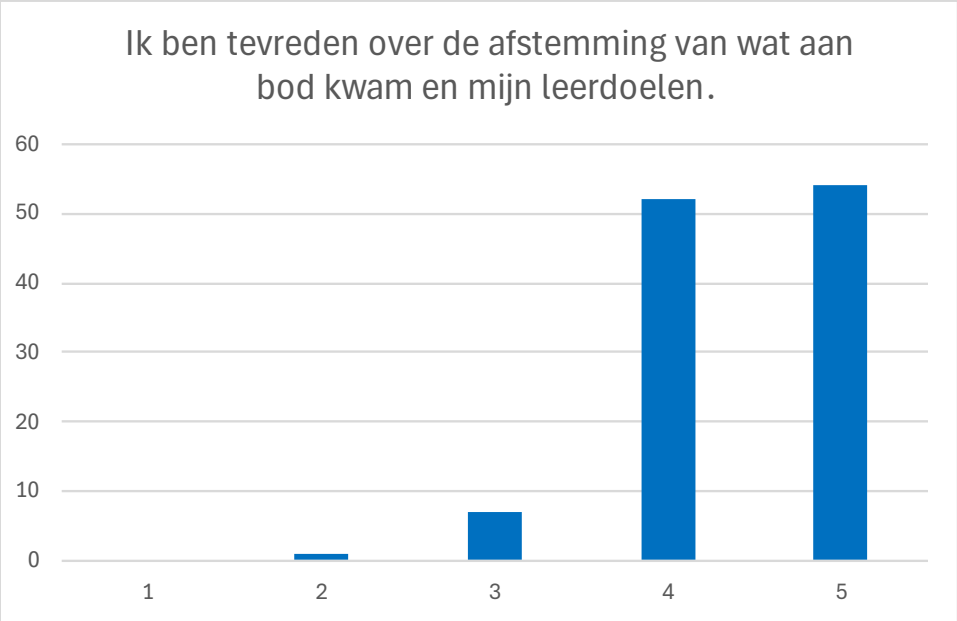

"De aangereikte kennis is bruikbaar voor het verbeteren van ons beleid voor CSF leerlingen."
De gemiddelde score is **4,56.**

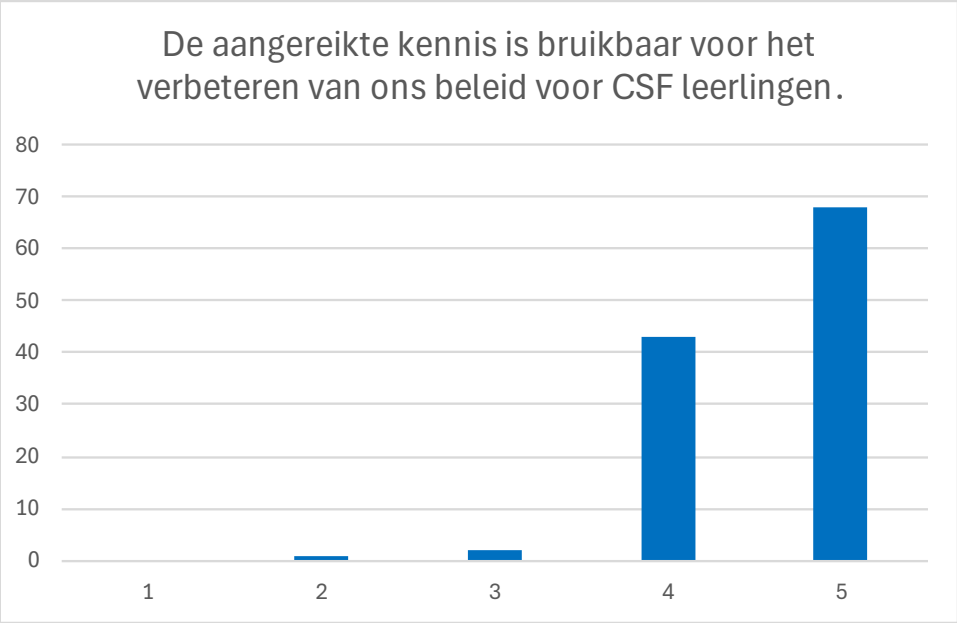

"Het aangereikte materiaal is bruikbaar voor het verbeteren van onze aanpak van CSF leerlingen."
De gemiddelde score is **4,54**.

"*Onze kennis werd verbreed en verdiept door deel te nemen aan het lerend netwerk.*"
De gemiddelde score is **4,61.**

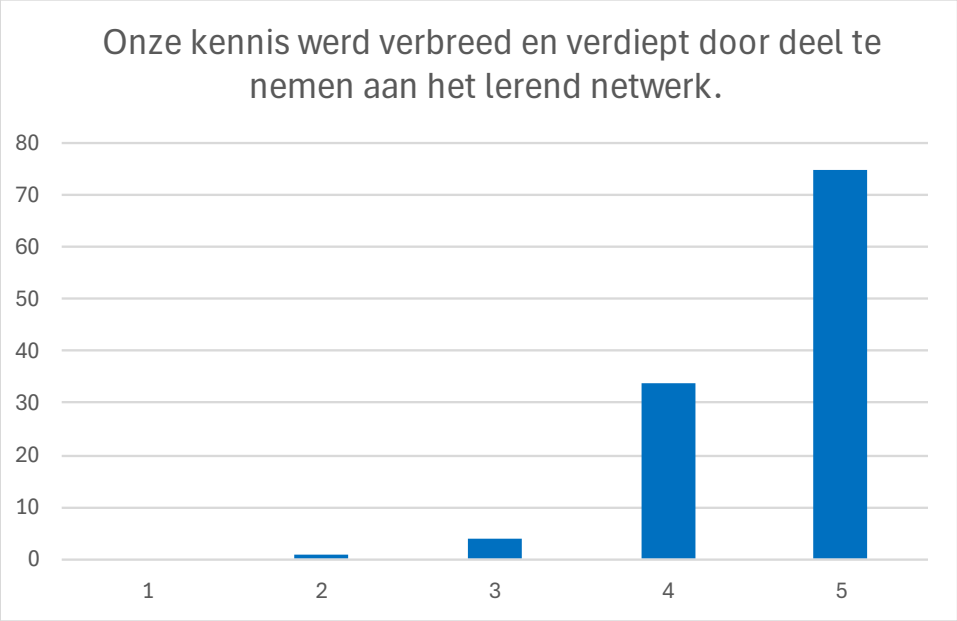

"*De begeleider van de ankerschool weet waarover hij/zij spreekt.*"
De gemiddelde score is **4,87**.

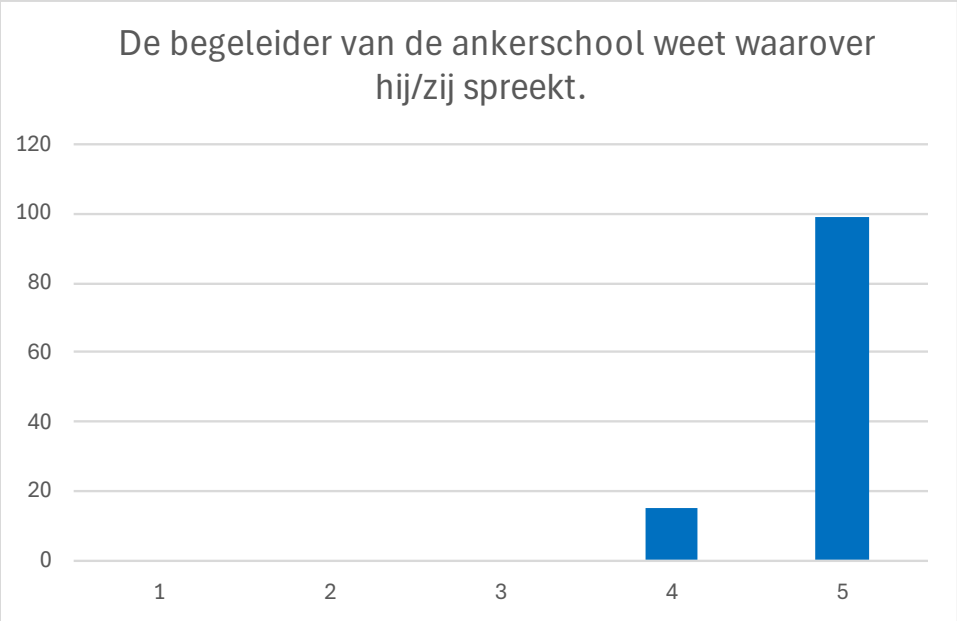

"*De input vanuit de ankerschool sluit aan bij de dagelijkse (klas)praktijk.*"
De gemiddelde score is **4,44**.

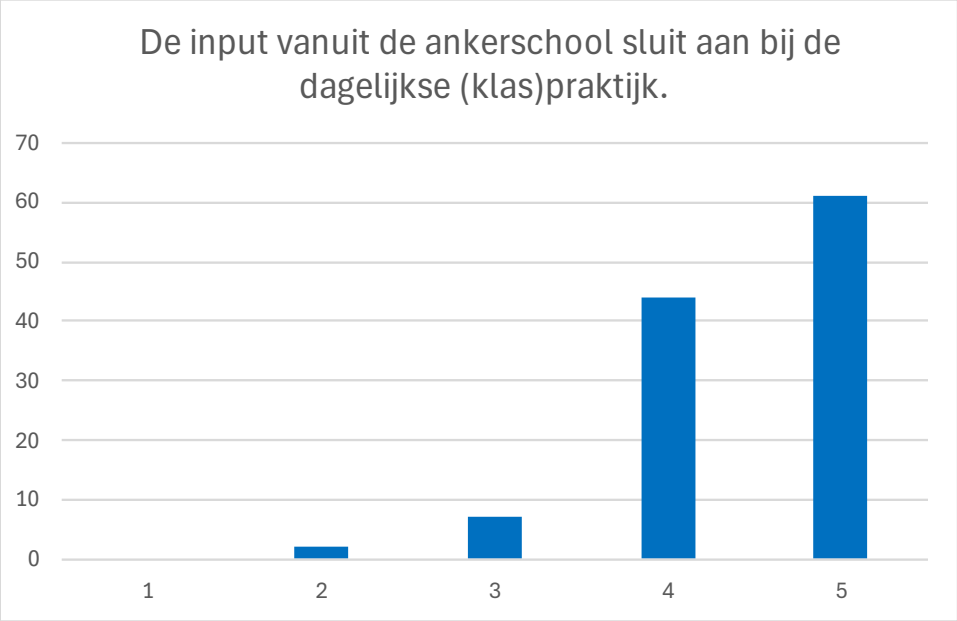

"*Ik heb voorbeelden gezien en gehoord die we kunnen toepassen in de praktijk.*"
De gemiddelde score is **4,48.**

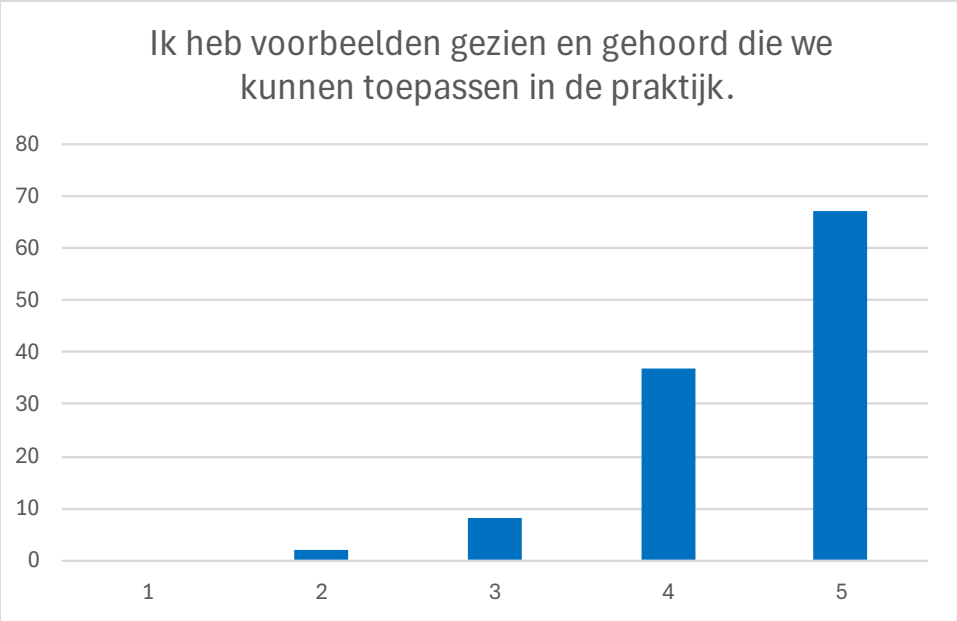

"Tijdens de begeleiding werd er gerefereerd naar wetenschappelijke inzichten."
De gemiddelde score is **4,67.**

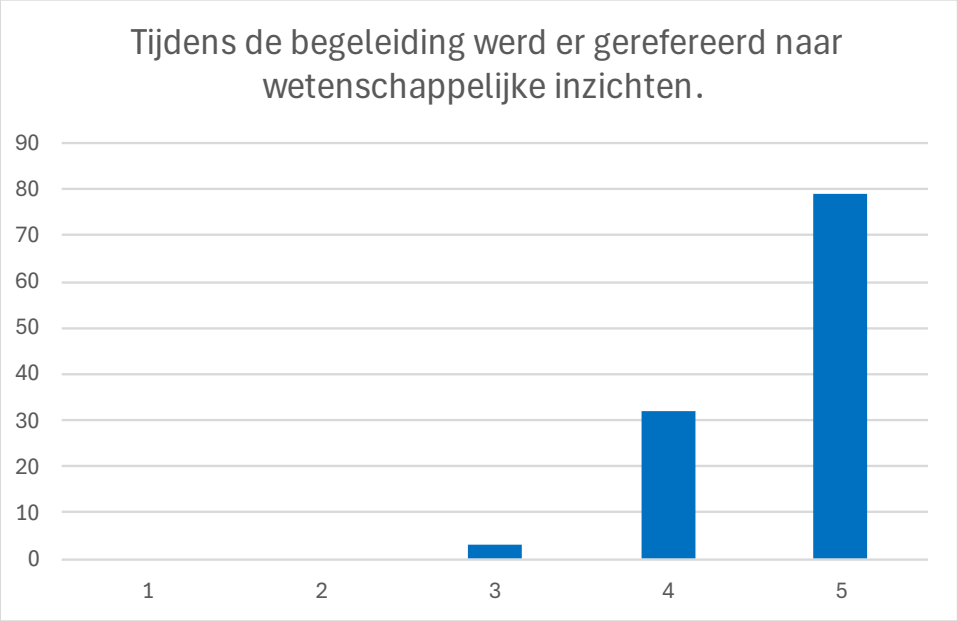

D1) Lerende netwerken – tevredenheid
Deelnemers Kleuternetwerk - gestart in 2023-2024 (1/2 jaar traject gevolgd, N = 13)

"Ik ben tevreden over mijn deelname aan het kleuternetwerk."
De gemiddelde score is **4,77.**

"Ik ben tevreden over mijn mogelijkheid tot eigen inbreng in het kleuternetwerk."
De gemiddelde score is **4,69**.

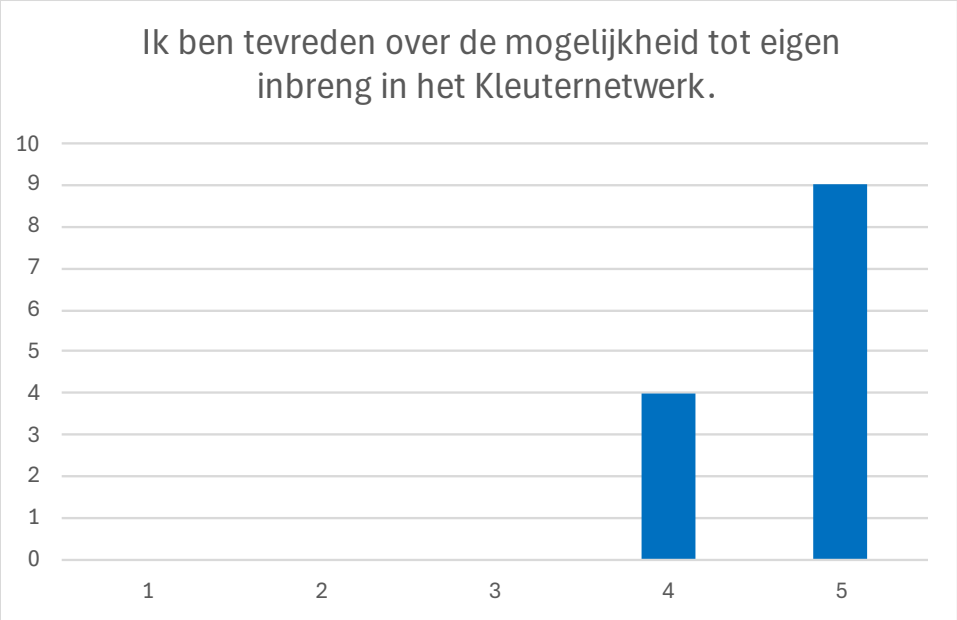

"Ik ben tevreden over de afstemming van wat aan bod kwam en mijn leerdoelen."
De gemiddelde score is **4,31**.

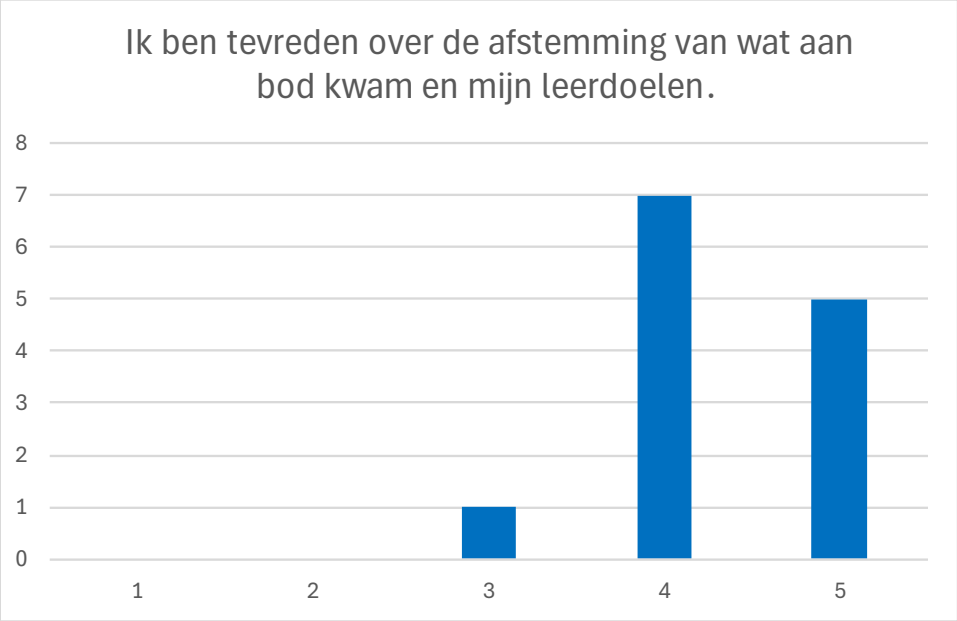

"De aangereikte kennis is bruikbaar voor het verbeteren van ons beleid voor CSF kleuters."
De gemiddelde score is **4,69.**

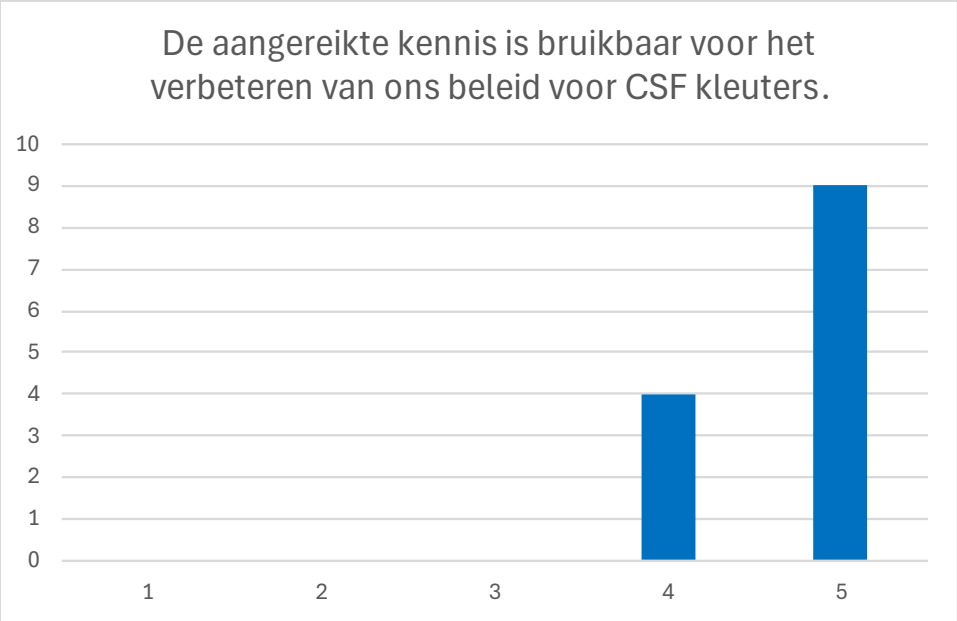

"Het aangereikte materiaal is bruikbaar voor het verbeteren van onze aanpak van CSF kleuters."
De gemiddelde score is **4,46**.

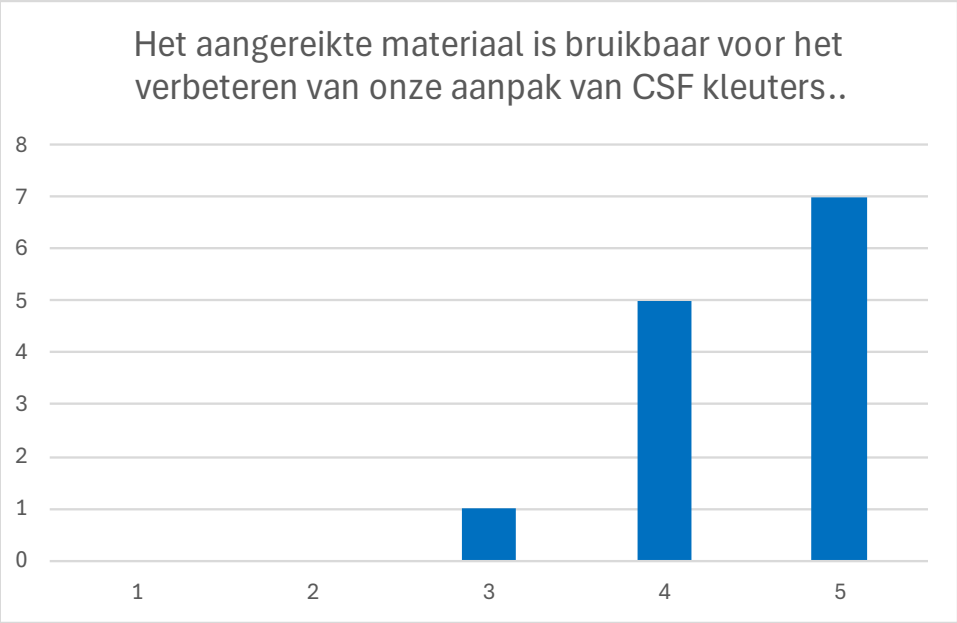

"*Onze kennis werd verbreed en verdiept door deel te nemen aan het lerend netwerk*."
De gemiddelde score is **4,62.**

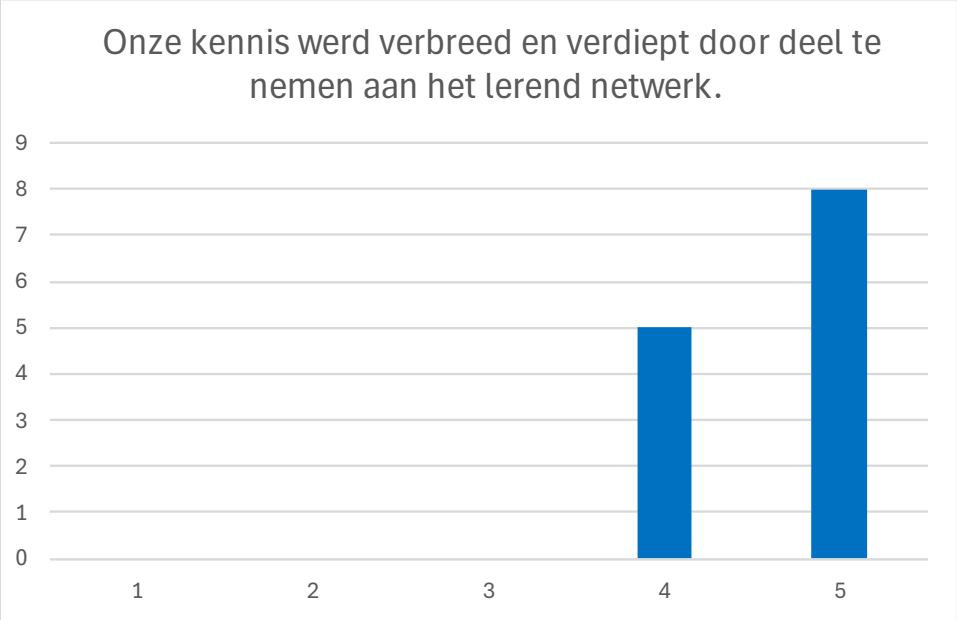

"*De begeleider van de kleuternetwerk weet waarover hij/zij spreekt.*"
De gemiddelde score is **4,77**.

"*De input vanuit de ankerschool sluit aan bij de dagelijkse (klas)praktijk.*"
De gemiddelde score is **4,54**.

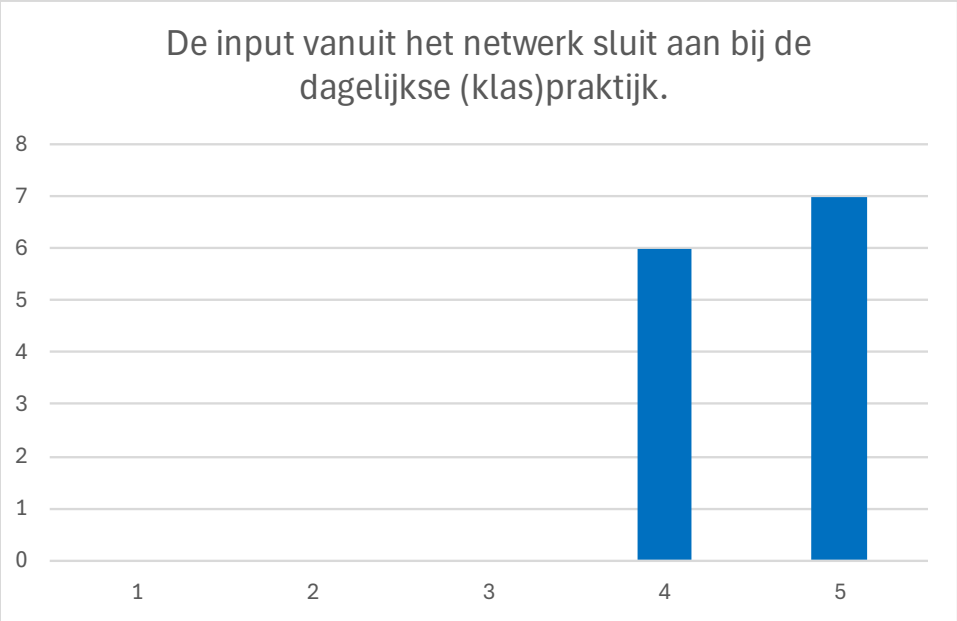

"*Ik heb voorbeelden gezien en gehoord die we kunnen toepassen in de praktijk.*"
De gemiddelde score is **4,46.**

"Tijdens de begeleiding werd er gerefereerd naar wetenschappelijke inzichten."
De gemiddelde score is **4,62.**

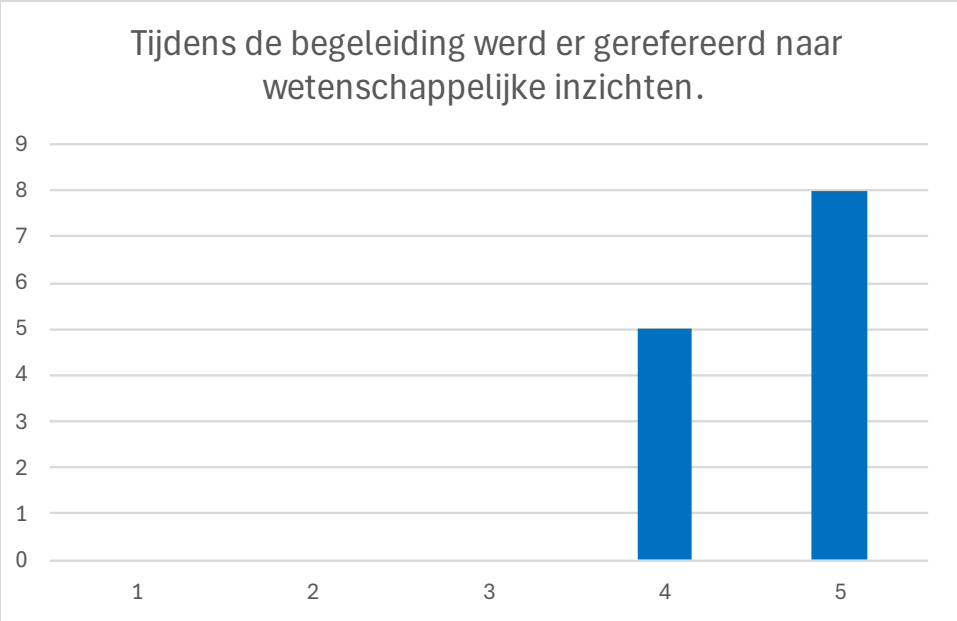

E1) Lerende netwerken – tevredenheid
Deelnemers verdiepend kleutertraject (N = 15)

"Ik ben tevreden over onze deelname aan het verdiepend kleutertraject."
De gemiddelde score is **4,38**.

"Ik ben tevreden over de mogelijkheid tot eigen inbreng aan het verdiepend kleutertraject."
De gemiddelde score is **4,38**.

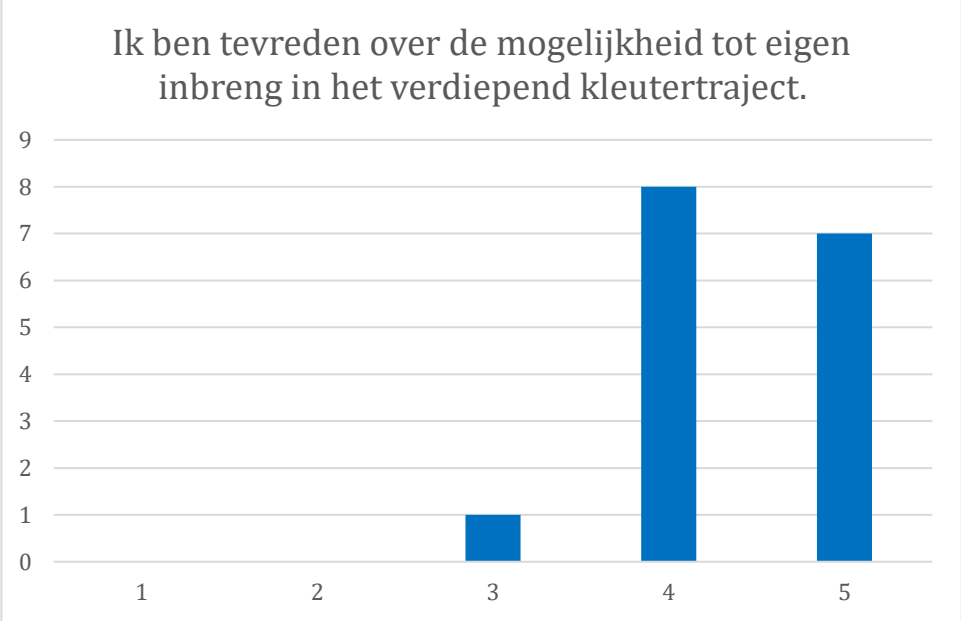

"Ik ben tevreden over de afstemming van wat aan bod kwam en mijn leerdoelen."
De gemiddelde score is **3,94**.

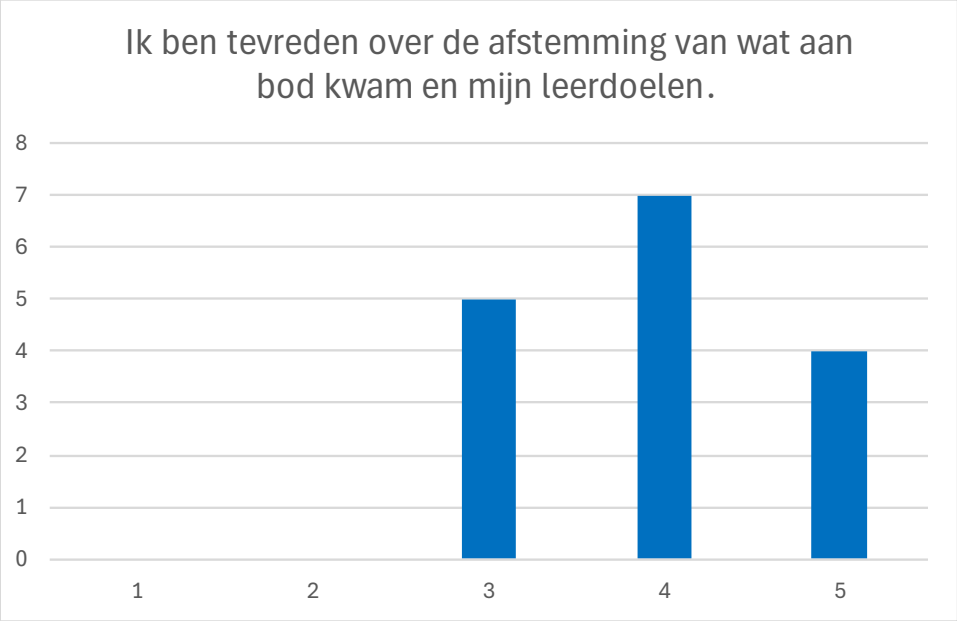

"De aangereikte kennis is bruikbaar voor het verbeteren van ons beleid voor CSF kleuters."
De gemiddelde score is **4,38**.

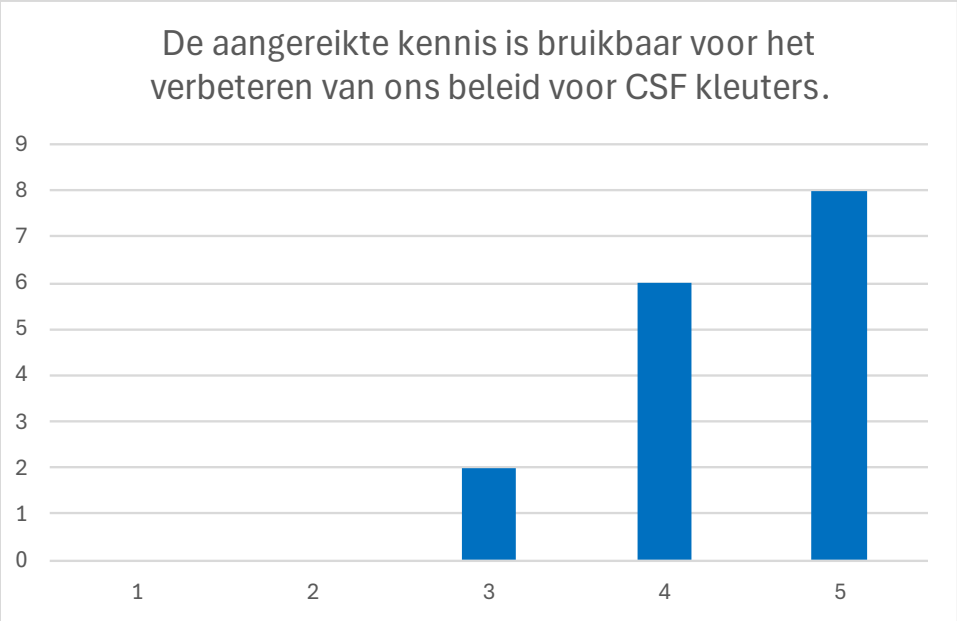

"Het aangereikte materiaal is bruikbaar voor het verbeteren van onze aanpak voor CSF kleuters."
De gemiddelde score is **4,44**.

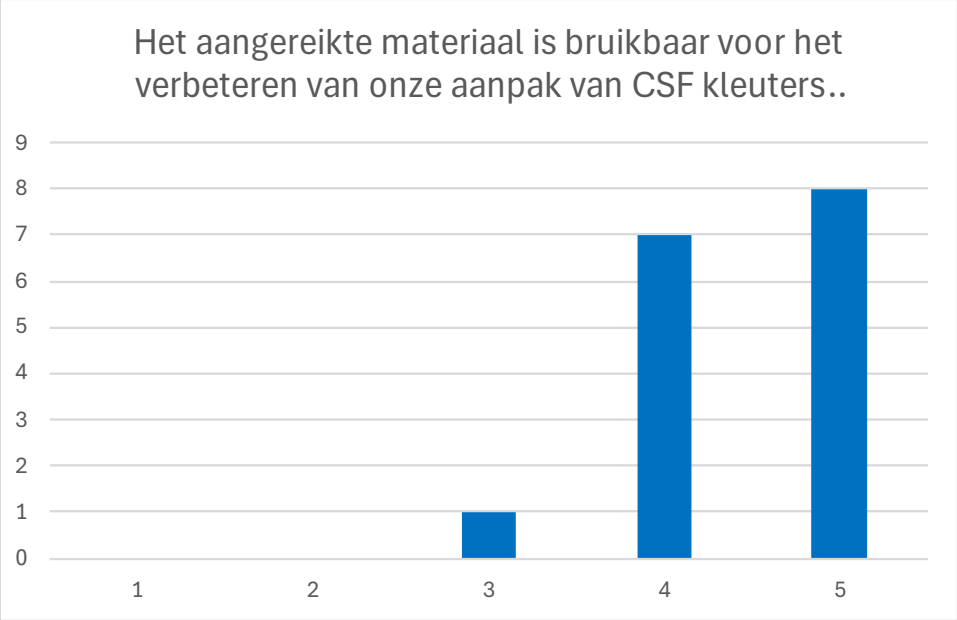

"Onze kennis werd verbreed en verdiept door deel te nemen aan het verdiepend kleutertraject."
De gemiddelde score is **4,56**.

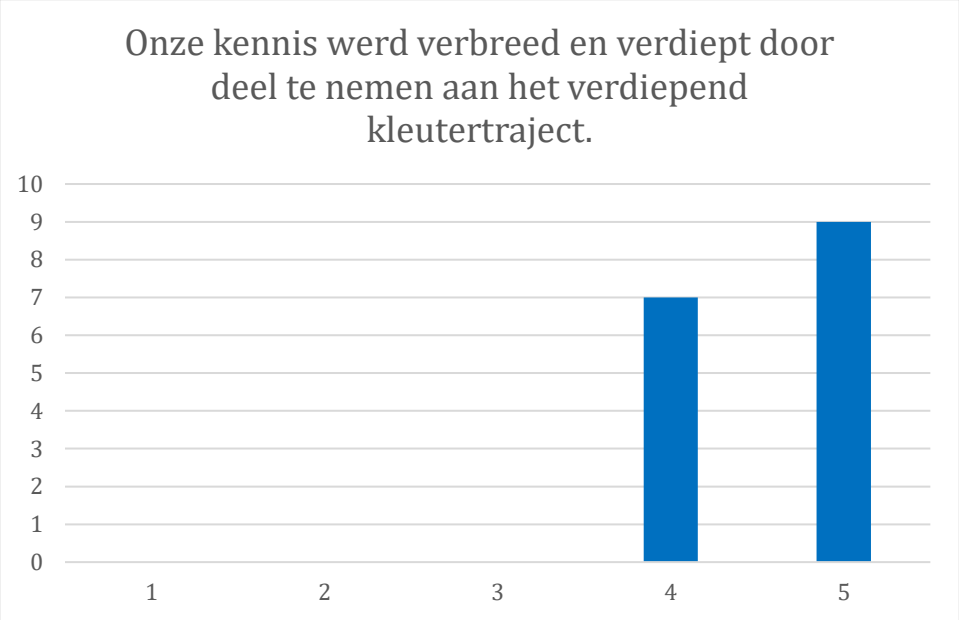

"De begeleiders van het verdiepend kleutertraject weten waarover ze spreken."
De gemiddelde score is **4,88.**

"De input vanuit het verdiepend kleutertraject sluit aan bij de dagelijkse klaspraktijk."
De gemiddelde score is **4,38.**

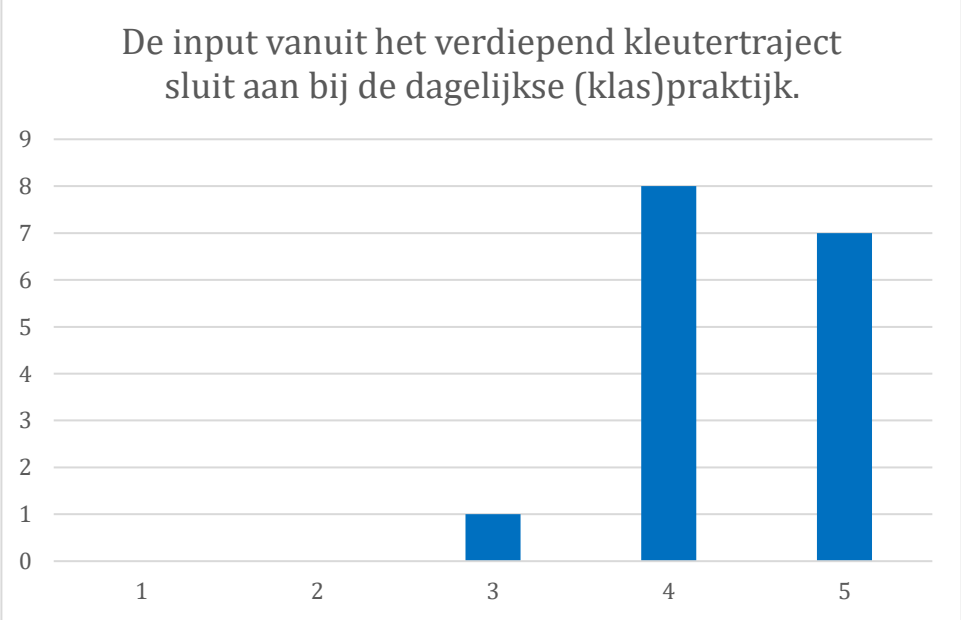

"Ik heb voorbeelden gezien en gehoord die we kunnen toepassen in de praktijk."
De gemiddelde score is **4,38**.

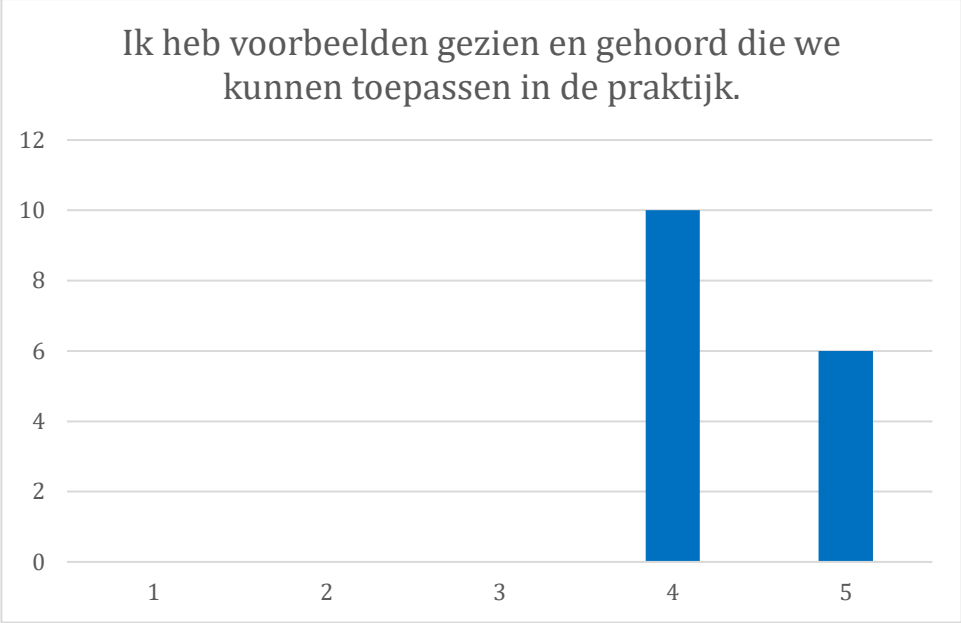

"Tijdens de begeleiding werd er gerefereerd naar wetenschappelijke inzichten."
De gemiddelde score is **4,19**.

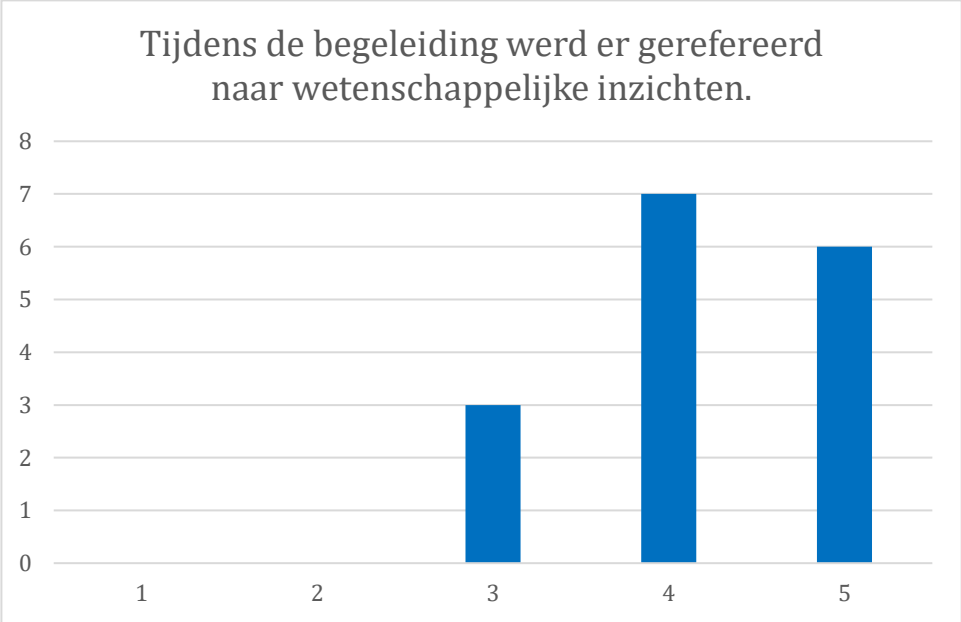

E2) Lerende netwerken – implementatie
Deelnemers Verdiepend Kleutertraject – gestart in november 2022 (N = 15)

"Het is ons gelukt om een kernteam/werkgroep op te starten."
De gemiddelde score is **3,60.**

"De opgedane kennis werd doorgegeven aan ons kleuterteam."
De gemiddelde score is **3,60.**

"We zijn begonnen met het implementeren van nieuwe kennis op onze school."
De gemiddelde score is **3,80.**

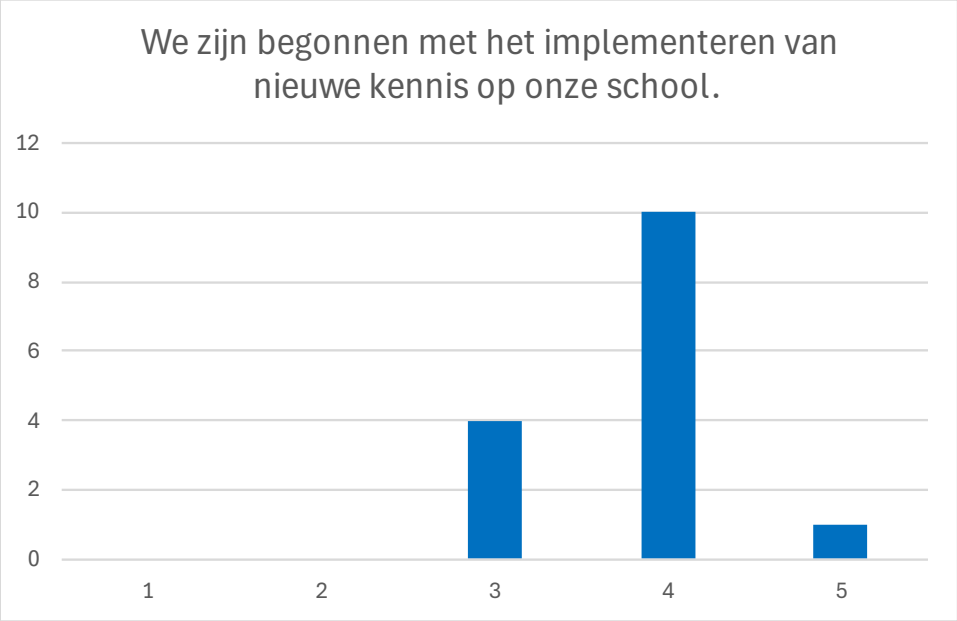

"Ons beleid voor CSF kleuters op school is versterkt door deelname aan het verdiepend kleutertraject."
De gemiddelde score is **4,20.**

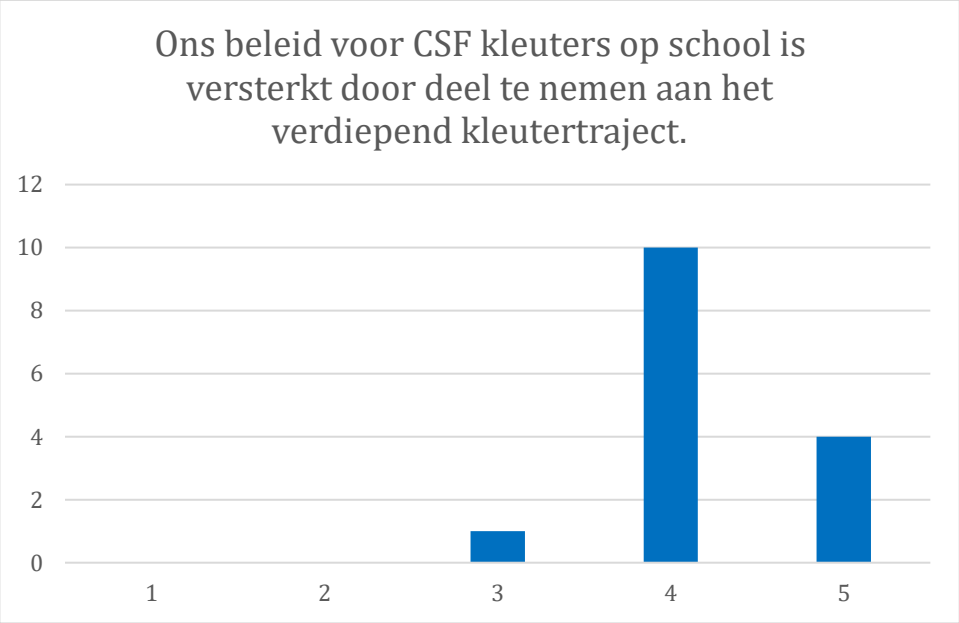

"Deelnemen aan het verdiepend kleutertraject heeft een positieve invloed gehad op de ondersteuning van CSF leerlingen bij ons op school."
De gemiddelde score is **4,20.**

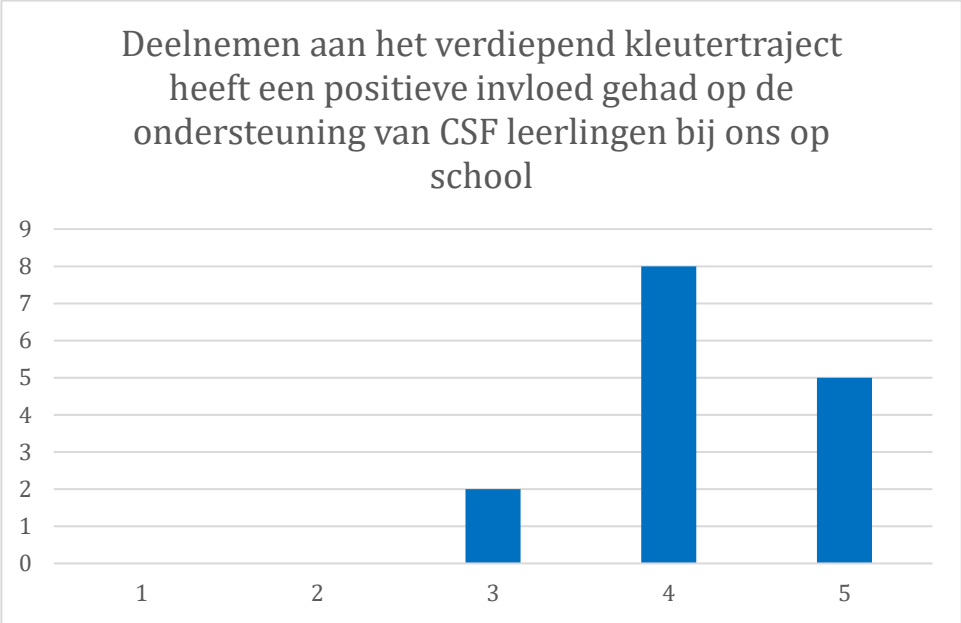

"Deelnemen aan het verdiepend kleutertraject heeft geholpen om het draagvlak voor een beleid voor CSF leerlingen binnen het team te vergroten."
De gemiddelde score is **4.**

"Er is voldoende ondersteuning vanuit onze directie om met de nieuwe inzichten aan de slag te gaan."
De gemiddelde score is **3,93.**

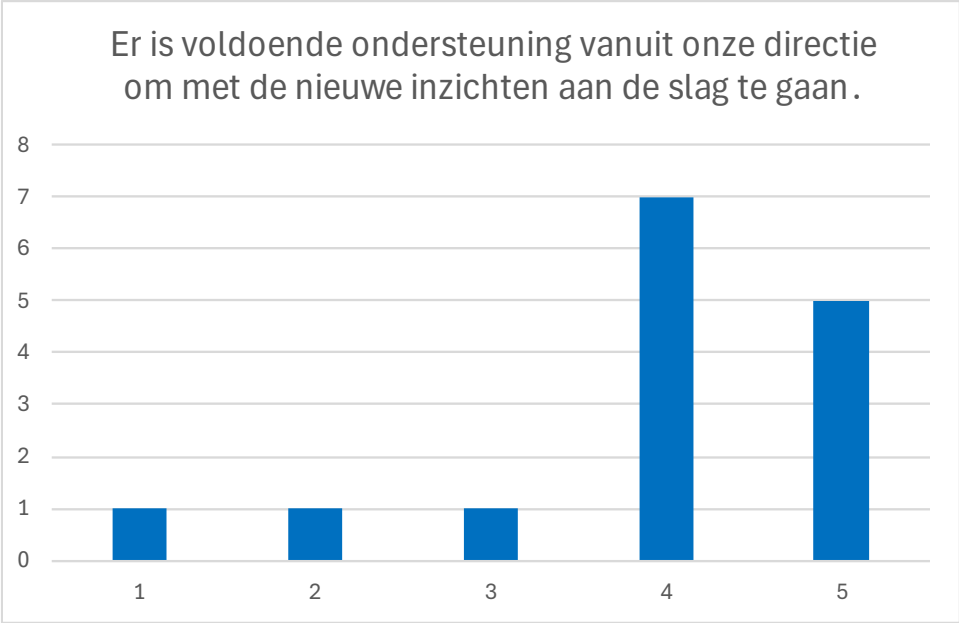

"We hebben nood aan een verderzetting van deze begeleiding."
De gemiddelde score is **4,20.**

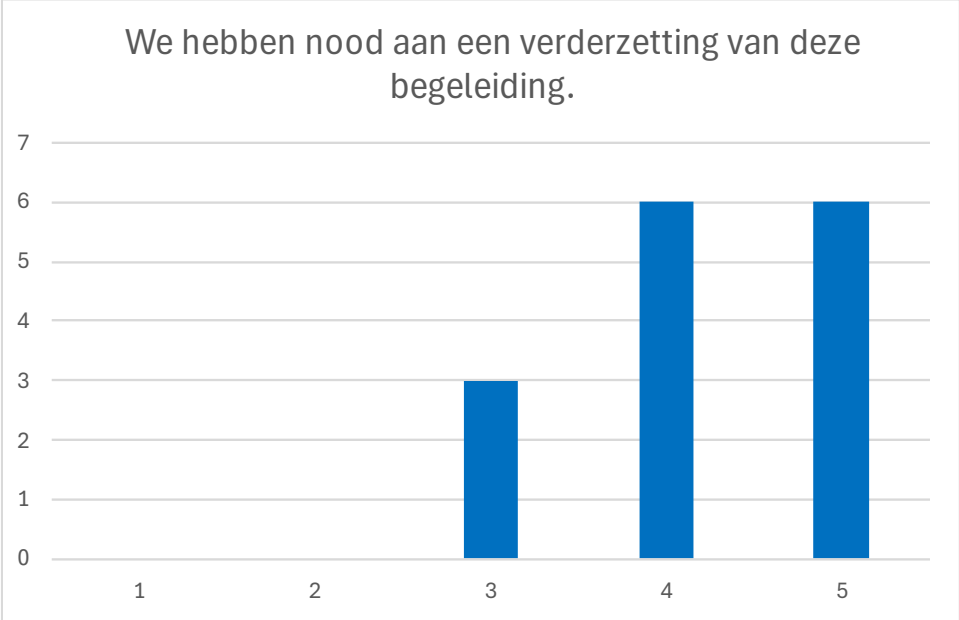

D1) Lerende netwerken – leersteuncentra
- gestart in november 2022

Omdat dit een zeer klein aantal deelnemers was (N=9) kozen we ervoor om voor deze groep enkel de gemiddelde scores weer te geven.

Vraag	Gemiddelde score op schaal van 5
Ik ben tevreden over onze deelname aan het lerend netwerk.	4,63
Ik ben tevreden over de mogelijkheid tot eigen inbreng in het lerend netwerk.	4,25
Ik ben tevreden over de afstemming van wat aan bod kwam en mijn leerdoelen.	4,38
De aangereikte kennis is bruikbaar voor het verbeteren van ons beleid voor CSF leerlingen.	4,13
Het aangereikte materiaal is bruikbaar voor het verbeteren van onze aanpak van CSF leerlingen.	4,5
Onze kennis werd verbreed en verdiept door deel te nemen aan het lerend netwerk.	4,75
De begeleider van de ankerschool weet waarover hij/zij spreekt.	5
De input vanuit de ankerschool sluit aan bij de dagelijkse (klas)praktijk.	5
Ik heb voorbeelden gezien en gehoord die we kunnen toepassen in de praktijk.	4,88
Tijdens de begeleiding werd er gerefereerd naar wetenschappelijke inzichten.	4,75
Het is ons gelukt om een kernteam/werkgroep op te starten.	3,88
De opgedane kennis werd doorgegeven aan anderen van ons team.	3,63
We zijn begonnen met het implementeren van nieuwe kennis.	3,38
Ons beleid voor CSF is versterkt door deel te nemen aan het lerend netwerk.	4
Deelnemen aan het lerend netwerk heeft een positieve invloed gehad op de ondersteuning van CSF leerlingen door onze organisatie.	3,75
Deelnemen aan het lerend netwerk heeft geholpen het draagvlak voor een beleid voor CSF leerlingen binnen het team te vergroten.	3,63
Er is voldoende ondersteuning vanuit onze directie om met de nieuwe inzichten aan de slag te gaan.	3,63
We hebben nood aan een verderzetting van deze begeleiding.	4

1.2.3. Conclusie

We kunnen stellen dat de scholen die deelgenomen hebben aan de lerende netwerken zeer tevreden zijn over de lerende netwerken in het algemeen, de inspraak op vlak van inhoud en de leerdoelen die ze hoopten te behalen. De deelnemers waren ook tevreden over de bruikbaarheid van de inzichten en materialen.
Dit geldt voor de deelnemers aan alle jaargangen, inclusief de thematische netwerken (kleuternetwerk en verdiepend kleutertraject).
Niet alleen de bruikbaarheid in de onderwijspraktijk, maar ook de kennis van de projectmedewerkers van de ankerscholen en het refereren naar wetenschappelijke inzichten worden hoog ingeschat. We kunnen dan ook concluderen dat de nauwe samenwerking tussen wetenschap en praktijk in het Ondersteuningsbeleid CSF een verrijking blijkt voor de professionalisering via de lerende netwerken.

Bij het onderdeel implementatie van CSF-beleid zien we dat de scores hoger liggen na het tweede jaar dan na het eerste jaar deelname. Bij scholen die een derde jaar deelnamen, zijn de scores gelijkaardig aan die van het tweede jaar. Dit suggereert dat de

verderzetting van deelname, waardoor nog meer in de diepte kan worden gegaan belangrijk is voor de implementatie. Deelnemende scholen blijven ook een nood voelen naar verdere ondersteuning bij implementatie van het CSF beleid. De stagnering van scores in het derde jaar kan enerzijds in verband worden gebracht met de minder intensieve begeleiding tijdens dat jaar. Anderzijds kan het erop wijzen dat implementatie een werk van lange adem is en dat verder moet geïnvesteerd worden in het vergroten van het draagvlak binnen de school. Eén manier om dit te realiseren is om van bij aanvang meerdere actoren per school te laten deelnemen aan de lerende netwerken. Dit is nu mogelijk, maar wordt niet actief aangemoedigd, noch verrekend in het quotum van de ankerscholen.

Omwille van een afwijkende organisatie tijdens het werkjaar 2023-2024, werden de trajecten van de eerstejaars niet allemaal afgerond aan het einde van het werkjaar, maar zal dit gebeuren in het eerste trimester van het volgende werkjaar. Hierdoor werd het deel van de bevraging dat peilt naar de implementatie van beleid niet afgenomen en kunnen we hier ook geen uitspraken over doen. We vermoeden dat de scores in dezelfde lijn zullen liggen als deze van de oudere groepen na hun eerste jaar.
Ook na een derde jaar deelname geven bijna alle scholen aan dat een verdere deelname en dus ook begeleiding, wenselijk is.

Ook de deelnemers van de leersteuncentra zijn zeer positief over hun deelname. We wijzen er graag op dat de ondersteuners verspreid zaten over de lerende netwerken en dat de focus echt op lerarenteams, zorgleraren, zorgcoördinatoren en scholen lag. Toch hebben de deelnemers er duidelijk veel van opgestoken. Het is dan ook wenselijk om leerondersteuners die dit wensen mee te laten aansluiten bij de lerende netwerken, maar er wel voor te waken dat de focus op het opleiden van scholen blijft liggen. Op die manier kan tegemoet gekomen worden aan de eerder vastgestelde professionaliseringsnood binnen de leersteuncentra (zie Kwaliteitsindicatoren en professionaliseringsnoden m.b.t. onderwijs aan cognitief sterk functionerende leerlingen: onderzoeksrapport, 2022).

De deelnemers van de thematische netwerken, namelijk het kleuternetwerk en het verdiepend kleutertraject zijn ook zeer tevreden over hun deelname. De grote interesse in deze netwerken toont een nood aan waar we bij de verdere uitrol van het Ondersteuningsbeleid graag rekening mee houden.

2. Quickscan Begaafdenwijzer voor meting effectiviteit van lerende netwerken

2.1. Inleiding

Naast een directe bevraging naar de ervaren effecten van de begeleiding op verschillende niveaus, hebben we de effectiviteit van de lerende netwerken ook onderzocht door een vergelijking te maken van de scores op de Quickscan Begaafdenwijzer voor en na de deelname aan het lerende netwerk. De scholen die

deelnamen aan de lerende netwerken CSF waren een heel heterogene groep. Er waren scholen die nog bijna geen kennis hadden, scholen die al wat ad hoc praktijken toepasten en scholen die al een sterk uitgewerkt beleid hadden. Dit projectjaar hebben we zowel de analyse van de scholen die reeds drie jaar de lerende netwerken volgden, als de analyse van de scholen die twee jaar volgden kunnen uitvoeren. Zo konden we ook in kaart brengen of het professionaliseringstraject verder zetten een groter effect heeft na drie jaar.
die startten in 2023-2024 rondden het traject nog niet af in juni 2024. Zij vulden de Quickscan nog niet in en bijgevolg konden we deze resultaten niet meenemen in de analyse. Wanneer deze scholen in de loop van 2024-2025 het eerste jaar van hun traject zullen afgewerkt hebben, zullen zij ook een Quickscan invullen. Deze resultaten zullen geanalyseerd worden en opgenomen worden in een aanvullend rapport in 2025.

2.2. Aanpak

2.2.1 Methode

Participanten analyse alle scholen

Van de 262 scholen die gevraagd werden de begin- en eindsituatie van het afgelopen schooljaar te beoordelen, vulden slechts 82 scholen, verspreid over acht lerende netwerken zowel de begin- als de eindsituatievragenlijst in. Hiervan kwamen er 63 uit het basisonderwijs en 19 uit het secundair onderwijs. Het aantal scholen dat per lerend netwerk de bevraging invulde, schommelde tussen 1 en 27. Van 15 scholen, verspreid over 2 lerende netwerken, ontvingen we enkel gegevens over de eindsituatie, van 3 scholen uit 1 lerend netwerk ontvingen we enkel gegevens over de beginsituatie.

Participanten analyse scholen die instapten in 2023-2024 (1 jaar deelname)

Vijftien scholen, verspreid over vier lerende netwerken, vulden de begin- en eindsituatievragenlijst in. Hiervan kwamen er zeven uit het basisonderwijs en acht uit het secundair onderwijs. Per lerend netwerk vulden één tot zes scholen de bevraging in.

Participanten analyse scholen die instapten in 2021-2022 & 2022-2023 (3 jaar & 2 jaar deelname)

67 scholen, verspreid over zeven lerende netwerken, vulden de begin- en eindsituatievragenlijst in. De gegevens van de eindsituatie van het eerste jaar werden genomen als beginsituatiegegevens voor het tweede jaar. Voor het derde jaar deden we hetzelfde. Scholen vullen dus vanaf het tweede jaar enkel de Quickscan in aan het einde van het werkjaar (we gaan er van uit dat er gedurende de zomervakantie weinig tot niets wijzigt aan een schoolbeleid). Hiervan kwamen er 56 uit het basisonderwijs en 11 uit het secundair onderwijs. 36 van deze scholen startten in het schooljaar 2022-2023 en namen dus reeds twee jaar deel. De andere 31 scholen startten in het schooljaar 2021-2022 en namen dus reeds drie jaar deel. Per lerend netwerk vulden 1 tot 27

scholen de bevraging in. Gezien de kleinere aantallen hebben we in de analyses geen onderscheid gemaakt tussen de tweede en derdejaars deelnemers, maar hebben we ze samen geanalyseerd.

Instrument

Deelnemende scholen vulden aan de start van de lerende netwerken de Quickscan begaafdenwijzer in. Er werd gevraagd om de Quickscan samen met het kernteam CSF in te vullen (Beginsituatie).
De Quickscan bestaat uit 33 stellingen (Zie tabel 1 – Quickscan) betreffende het beleid op school jegens cognitief sterk functionerende leerlingen. Hierbij diende men voor elke stelling op een schaal van 1 tot 4 aan te duiden in hoeverre de school dit belangrijk vond en in hoeverre dit item reeds gerealiseerd was.
De stellingen waren onderverdeeld in 4 rubrieken:

- visie en draagvlak
- signaleren
- onderwijsaanpassingen en begeleiding
- evaluatie en borging.

Voor onderstaande analyses maakten we enkel gebruik van de antwoorden op de vragen i.v.m. de mate van realisatie. Score 1 stond hier voor 'niet', een score van 2 voor 'enigszins', een score van 3 voor 'grotendeels' en een score van 4 voor 'volledig'.
Aan het einde van het traject bij de ankerscholen werd aan de scholen gevraagd om de Quickscan opnieuw in te vullen om in kaart te brengen of er al dan niet vooruitgang was bij bepaalde onderdelen (eindsituatie).
We konden op deze dataset analyses uitvoeren naar veranderingen in de mate van realisatie na het doorlopen van het traject. De belangrijkste vraag was: Is er al vordering op vlak van realisatie na het doorlopen van de lerende netwerken? En op welke aspecten van visie, beleid, evaluatie, signaleren en aanpassingen is er vooruitgang gemeten?

Tabel 1 – Overzicht items Quickscan Begaafdenwijzer

Rubriek	Code	Vraagnr.	Vraag
Visie	Visi_1	1.1	Onze school heeft een duidelijke visie over hoe wordt omgegaan met verschillen tussen leerlingen.
Visie	Visi_2	1.2	Op onze school bestaat er een breed draagvlak voor onze visie over hoe wordt omgegaan met verschillen tussen leerlingen.
Visie	Visi_3	1.3	Onze school heeft een duidelijke visie over hoe de ontwikkeling van cognitief begaafde leerlingen binnen het onderwijs optimaal gestimuleerd en ondersteund kan worden.
Visie	Visi_4	1.4	Op onze school bestaat er een breed draagvlak voor onze visie over hoe de ontwikkeling van cognitief begaafde leerlingen binnen het onderwijs optimaal gestimuleerd en ondersteund kan worden.
Signaleren	Sign_1	2.1	De leerkrachten op onze school zijn op de hoogte van de specifieke kenmerken en leereigenschappen van cognitief begaafde leerlingen.
Signaleren	Sign_2	2.2	De signalering van cognitief begaafde leerlingen gebeurt op basis van een vastgelegd protocol.
Signaleren	Sign_3	2.3	De signalering van cognitief begaafde leerlingen geschiedt op basis van verschillende soorten gegevens afkomstig van verschillende betrokkenen.
Signaleren	Sign_4	2.4	De signalering van cognitief begaafde leerlingen gebeurt op basis van een zorgvuldige analyse van de beschikbare gegevens.
Signaleren	Sign_5	2.5	Wanneer er signalen van cognitieve begaafdheid zijn opgemerkt, worden gericht aanvullende gegevens verzameld die nodig zijn om gewenste onderwijsaanpassingen en begeleiding vast te stellen.
Signaleren	Sign_6	2.6	Op onze school worden de ouders actief betrokken bij de signalisering van cognitief begaafde leerlingen.
Signaleren	Sign_7	2.7	Verschillen in inzicht tussen ouders, leerkracht en/of leerling, die zichtbaar worden naar aanleiding van de gegevensverzameling en -analyse, worden besproken en zoveel mogelijk verhelderd.
Signaleren	Sign_8	2.8	Er zijn duidelijke richtlijnen om tot een beslissing te komen tot het uitvoeren van een (extern) psychodiagnostisch onderzoek.
Signaleren	Sign_9	2.9	Er vindt een systematische registratie plaats van de resultaten van het signaleringsproces en van de analyse van de (onderwijs)behoeften.
Signaleren	Sign_10	2.10	Het vaststellen van en aansluiten bij (onderwijs)behoeften maakt onderdeel uit van een cyclisch proces van handelen, evalueren en bijstelling.
Aanpassingen +begeleiding	Aanp_1	3.1	Op school bieden wij onderwijsaanpassingen voor cognitief begaafde leerlingen aan.
Aanpassingen +begeleiding	Aanp_2	3.2	Uit de onderwijsaanpassingen die we op school aanbieden wordt een keuze gemaakt op basis van de cognitieve, sociale en emotionele behoeften van de leerling.
Aanpassingen +begeleiding	Aanp_3	3.3	Op onze school worden leerlingen versneld (d.i. hun schoolperiode verkorten).
Aanpassingen +begeleiding	Aanp_4	3.4	De criteria om een besluit tot versnellen te nemen zijn op onze school duidelijk omschreven.
Aanpassingen +begeleiding	Aanp_5	3.5	Wanneer wordt gekozen voor versnellen, wordt daarnaast ook het onderwijsaanbod aangepast.
Aanpassingen +begeleiding	Aanp_6	3.6	Onze school gebruikt het compacten van leerstof (het schrappen van herhalings- en oefenstof) in haar praktijk t.a.v. cognitief begaafde leerlingen.
Aanpassingen +begeleiding	Aanp_7	3.7	De criteria om een besluit tot compacten te nemen zijn op onze school duidelijk omschreven.
Aanpassingen +begeleiding	Aanp_8	3.8	De tijd die vrijkomt door het compacten van de leerstof voor een vak, wordt besteed aan verrijking.
Aanpassingen +begeleiding	Aanp_9	3.9	De instructie van de gecompacte leerstof wordt afgestemd op de onderwijsnoden van de cognitief begaafde leerlingen.
Aanpassingen +begeleiding	Aanp_10	3.10	Op onze school wordt er verrijkingsmateriaal gebruikt.
Aanpassingen +begeleiding	Aanp_11	3.11	Op school worden er eisen gesteld aan het verrijkingsmateriaal dat gebruikt wordt.
Aanpassingen +begeleiding	Aanp_12	3.12	Op onze school wordt verrijkingsmateriaal gebruikt dat rekening houdt met de onderwijsnoden van cognitief begaafde leerlingen.
Aanpassingen +begeleiding	Aanp_13	3.13	Onze school richt een verrijkings- of verbredingsaanbod in buiten de eigen klas (bv. Plusklas).
Aanpassingen +begeleiding	Aanp_14	3.14	De criteria om leerlingen het verrijkings- of verbredingsaanbod buiten de klas te laten volgen zijn op onze school duidelijk omschreven.
Evaluatie + Borging	Eval_1	4.1	Wanneer voor een cognitief begaafde leerling het onderwijsaanbod wordt aangepast, dan wordt deze aanpassing minstens twee keer per jaar geëvalueerd.
Evaluatie + Borging	Eval_2	4.2	Bij deze evaluatie worden alle belanghebbenden betrokken (i.e. leerling, ouders, klasleerkracht, zorgleerkracht, zorgcoördinator, …).
Evaluatie + Borging	Eval_3	4.3	In onze school is er een beleid op leerlingenbegeleiding waarin ook de zorg voor cognitief begaafde leerlingen is gespecificeerd.
Evaluatie + Borging	Eval_4	4.4	De wijze waarop onze school aandacht besteedt aan de zorg voor cognitief begaafde leerlingen, staat beschreven in de schoolgids en/of het schoolreglement.
Evaluatie + Borging	Eval_5	4.5	Het beleid op leerlingenbegeleiding t.a.v. cognitief begaafde leerlingen wordt op schoolniveau minstens één keer per jaar geëvalueerd.

2.2.2. Resultaten

2.2.2.1. Totale groep

We rapporteren eerste de analyses voor de totale groep van 82 deelnemende scholen. Scores op de begin- en eindmeting worden vergeleken aan de hand van een t-toets voor afhankelijke steekproeven. De specifieke vraag kan je aflezen boven in tabel 1. Items waarvoor een significant verschil werd vastgesteld tussen voor- en nameting zijn in groen gemarkeerd. Cohen's d werd gebruikt als maat van de effectgrootte (klein: d = 0.2, medium: d = 0.5 en groot: d = 0.8).

Tabel 2 – Analyse Quickscan begaafdenwijzer alle lerende netwerken (N = 82)

Code	Gemiddelde beginmeting	Gemiddelde eindmeting	t-score	p-waarde	Effectgrootte
Visi_1	2,6951	2,7927	1,34	0,184	0,148
Visi_2	2,6951	2,7927	1,471	0,145	0,162
Visi_3	2,5	2,6098	1,265	0,21	0,14
Visi_4	2,2805	2,4512	2,06	0,043	0,228
Sign_1	2,2805	2,378	1,157	0,251	0,128
Sign_2	2,1585	2,4938	3,406	0,001	0,381
Sign_3	2,6951	2,8537	1,683	0,096	0,186
Sign_4	2,5244	2,7561	2,893	0,005	0,32
Sign_5	2,6463	2,7561	1,155	0,252	0,128
Sign_6	2,7778	2,7073	0,637	0,526	-0,067
Sign_7	2,7073	2,7037	0,108	0,914	-0,004
Sign_8	1,7195	1,8659	1,444	0,153	0,159
Sign_9	2,2927	2,4634	1,38	0,171	0,152
Sign_10	2,7195	2,7683	0,476	0,635	0,053
Aanp_1	3,0366	3,0976	0,799	0,427	0,088
Aanp_2	2,9024	2,7683	1,523	0,132	-0,168
Aanp_3	2,8902	3,0122	1,254	0,213	0,139
Aanp_4	2,1341	2,3537	2,271	0,026	0,251
Aanp_5	2,4878	2,5854	0,861	0,392	0,095
Aanp_6	2,8049	2,9383	1,444	0,153	0,144
Aanp_7	2,0976	2,3537	2,538	0,013	0,28
Aanp_8	2,7561	2,8659	1,026	0,308	0,113
Aanp_9	2,6951	2,6463	0,434	0,665	-0,048
Aanp_10	3,2073	3,1852	0,261	0,795	-0,026
Aanp_11	2,622	2,5122	1,101	0,274	-0,122
Aanp_12	2,939	2,7561	2,241	0,028	-0,247
Aanp_13	2,6463	2,7317	0,895	0,373	0,099
Aanp_14	2,0494	2,2439	2,027	0,046	0,209

Eval_1	2,7439	2,7439	0	1	0
Eval_2	2,5	2,5244	0,228	0,82	0,025
Eval_3	2,5488	2,8171	2,612	0,011	0,288
Eval_4	1,939	2,2439	2,42	0,018	0,267
Eval_5	2,4125	2,6667	1,925	0,058	0,208

In het schooljaar 2023-2024 werd bij de groep van alle deelnemers van lerende netwerken een significant verschil tussen begin- en eindmeting vastgesteld voor items Visi_4, Sign_2, Sign_4, Aanp_4, Aanp_7, Aanp_12, Aanp_14, Eval_3 en Eval_4. Bij item Aanp_12 (“Op onze school wordt verrijkingsmateriaal gebruikt dat rekening houdt met de onderwijsnoden van cognitief begaafde leerlingen.”) betrof dit een negatief effect. Bij de andere items betrof dit een verbetering van de eindmeting ten opzichte van de beginmeting. De effectgroottes waren over het algemeen klein. De grootste effectgroottes werden vastgesteld bij items Sign_2 (“De signalering van cognitief begaafde leerlingen gebeurt op basis van een vastgelegd protocol.”), Sign_4 (“De signalering van cognitief begaafde leerlingen gebeurt op basis van een zorgvuldige analyse van de beschikbare gegevens”) en Eval_3 (“In onze school is er een beleid op leerlingenbegeleiding waarin ook de zorg voor cognitief begaafde leerlingen is gespecificeerd”).

2.2.2.2.. Eerstejaars Deelnemers 2023-2024 (voorlopige resultaten)

Na een jaar deelname werd in het schooljaar 2023-2024 bij de groep van lerende netwerken gestart in 2023-2024 een significant verschil tussen begin- en eindmeting vastgesteld voor items Visi_1, Visi_4, Sign_1, Sign_4, Aanp_4 en Aanp_7. Op vlak van deze items vond er een significante verbetering plaats doorheen het schooljaar. De effectgroottes waren medium, met enkele grotere effectgroottes. De grootste effectgroottes werden gevonden voor items Visi_1 (“Onze school heeft een duidelijke visie over hoe wordt omgegaan met verschillen tussen leerlingen.”) en Aanp_4 (“De criteria om een besluit tot versnellen te nemen zijn op onze school duidelijk omschreven.”).

Merk op dat deze resultaten enkel gaan over deelnemende scholen die het volledige eerstejaarstraject hebben afgelegd. Ze zullen in 2025 worden aangevuld met de resultaten van de eerstejaarsscholen bij wie het traject nog doorloopt in het eerste trimester 2024-2025.

Tabel 3 – Analyse Quickscan begaafdenwijzer na 1 jaar (N = 15) deelname lerende netwerken (2023-2024)

Code	Gemiddelde beginmeting	Gemiddelde eindmeting	t-score	p-waarde	Effectgrootte
Visi_1	2,2667	2,7333	2,824	0,014	0,729
Visi_2	2,3333	2,6667	1,784	0,096	0,461
Visi_3	1,9333	2,3333	1,871	0,082	0,483
Visi_4	1,8	2,3333	2,477	0,027	0,64
Sign_1	1,6	2,0667	2,432	0,029	0,628
Sign_2	1,5333	1,9333	2,103	0,054	0,543
Sign_3	1,9333	2,2	0,888	0,389	0,229
Sign_4	1,6667	2,0667	2,449	0,028	0,632
Sign_5	2	2,2667	1,169	0,262	0,302
Sign_6	2,1333	2,4	0,888	0,389	0,229
Sign_7	2,0667	2,0667	0	1	0
Sign_8	1,6	1,8	0,899	0,384	0,232
Sign_9	1,8	2,1333	1,16	0,265	0,3
Sign_10	2,5333	2,7333	0,716	0,486	0,185
Aanp_1	2,4667	2,7333	1,74	0,104	0,449
Aanp_2	2,4667	2,4	0,435	0,67	-0,112
Aanp_3	2,4	2,8	1,247	0,233	0,322
Aanp_4	1,3333	1,8	2,824	0,014	0,729
Aanp_5	2,0667	2,2667	1	0,334	0,258
Aanp_6	2,0667	2,4667	2,103	0,054	0,543
Aanp_7	1,3333	1,8667	2,477	0,027	0,64
Aanp_8	2	2,2667	1	0,334	0,258
Aanp_9	2	2,2	0,764	0,458	0,197
Aanp_10	2,6	2,8	0,642	0,531	0,166
Aanp_11	1,7333	1,6667	0,25	0,806	-0,065
Aanp_12	2	2,1333	0,619	0,546	0,16
Aanp_13	1,9333	2,3333	2,103	0,054	0,543
Aanp_14	1,6667	2	1,435	0,173	0,37
Eval_1	2,2	2,4	0,764	0,458	0,197
Eval_2	2	2,2	0,823	0,424	0,213
Eval_3	1,9333	2,2	0,939	0,364	0,242
Eval_4	1,4667	1,8667	1,468	0,164	0,379
Eval_5	1,7692	2,2857	1,519	0,151	0,408

2.2.2.2.. Tweede en derdejaars deelnemers

Na respectievelijk twee en drie jaar deelname werd in het schooljaar 2023-2024 bij de groep van lerende netwerken gestart in 2022-2023 en 2021-2022 een significant verschil tussen begin- en eindmeting vastgesteld voor items Sign_2, Sign_4, Aanp_7 en Eval_3. We nemen de resultaten van de eindmeting van het voorgaande jaar als beginmeting voor het huidige jaar. De beginmeting gebeurde respectievelijk in juni 23 (tweedejaars) en juni 2021 (derdejaars).Op vlak van deze items vond er een significante verbetering plaats doorheen het schooljaar. De effectgroottes waren over het algemeen klein tot medium. De grootste effectgrootte werd gevonden voor item Sign_2 ("De signalering van cognitief begaafde leerlingen gebeurt op basis van een vastgelegd protocol.").

Voor de meeste items was een vooruitgang merkbaar, vaak met kleine effectgroottes. Gezien de relatief kleine steekproef waren deze verschillen echter niet significant. Een aantal items (bv. Aanp_3: "Op onze school worden leerlingen versneld (d.i. hun schoolperiode verkorten" of Aanp_10: "Op onze school wordt er verrijkingsmateriaal gebruikt.") is allicht ook minder geschikt om evoluties vast te stellen vanwege de dichotome aard van de antwoordopties.

Tabel 4 – Analyse Quickscan begaafdenwijzer na 2 jaar (N = 36) & 3 jaar (N = 31) deelname lerende netwerken (2022-2024 & 2021-2024)

Code	Gemiddelde beginmeting	Gemiddelde eindmeting	t-score	p-waarde	Effectgrootte
Visi_1	2,6866	2,7761	1,097	0,277	0,134
Visi_2	2,7313	2,806	1	0,321	0,122
Visi_3	2,4776	2,6269	1,741	0,086	0,213
Visi_4	2,3433	2,5075	1,79	0,078	0,219
Sign_1	2,3134	2,403	0,925	0,358	0,113
Sign_2	2,1493	2,4925	3,326	0,001	0,406
Sign_3	2,6866	2,8955	1,944	0,056	0,238
Sign_4	2,5373	2,7761	2,716	0,008	0,332
Sign_5	2,7015	2,8657	1,497	0,139	0,183
Sign_6	2,803	2,8209	0,125	0,901	0,018
Sign_7	2,7612	2,806	0,349	0,728	0,043
Sign_8	1,6716	1,8806	1,808	0,075	0,221
Sign_9	2,3134	2,5373	1,59	0,117	0,194
Sign_10	2,7612	2,8209	0,522	0,603	0,064
Aanp_1	3,0597	3,1045	0,519	0,605	0,063
Aanp_2	2,9254	2,8657	0,664	0,509	-0,081

Aanp_3	2,9851	3,0448	0,574	0,568	0,07
Aanp_4	2,2687	2,4627	1,893	0,063	0,231
Aanp_5	2,597	2,6567	0,497	0,621	0,061
Aanp_6	2,8507	2,9697	1,292	0,201	0,139
Aanp_7	2,1493	2,4478	2,806	0,007	0,343
Aanp_8	2,7463	2,9104	1,444	0,154	0,176
Aanp_9	2,7164	2,7015	0,119	0,905	-0,015
Aanp_10	3,2985	3,2121	0,948	0,347	-0,111
Aanp_11	2,6866	2,597	0,847	0,4	-0,103
Aanp_12	2,9851	2,8507	1,637	0,106	-0,2
Aanp_13	2,6269	2,791	1,526	0,132	0,186
Aanp_14	2,0896	2,2836	1,781	0,079	0,218
Eval_1	2,7612	2,7612	0	1	0
Eval_2	2,5224	2,5522	0,248	0,805	0,03
Eval_3	2,5522	2,806	2,325	0,023	0,284
Eval_4	1,9403	2,194	1,952	0,055	0,239
Eval_5	2,4848	2,5821	0,748	0,457	0,084

2.2.3 Conclusie

De analyses op de totale groep (N = 82) suggereren voor de meeste items een toename van de scores tussen begin- en eindmeting. Deze effecten waren doorgaans klein. Voor acht items werd een significante verbetering vastgesteld. Deze items verwezen naar het draagvlak voor de visie m.b.t. de ondersteuning van CSF leerlingen op school, het signaleren van cognitief begaafde leerlingen aan de hand van een protocol en een zorgvuldige analyse van beschikbare data, de duidelijkheid van criteria voor versnelling, verrijking en verbreding, en de specificatie van zorg voor CSF leerlingen binnen het beleid op leerlingenbegeleiding en de beschrijving hiervan in de schoolgids of het schoolreglement. Voor één item (“Op onze school wordt verrijkingsmateriaal gebruikt dat rekening houdt met de onderwijsnoden van cognitief begaafde leerlingen.”) werd onverwacht een daling vastgesteld; het is niet duidelijk hoe dit kan verklaard worden. In het algemeen werden er minder significante verschillen vastgesteld dan in de analyses van het . Allicht heeft dit te maken met de kleine groep van respondenten, waardoor het moeilijker is om significante verschillen te zien.

De analyses van de eerstejaarsscholen dienen nog verder te worden aangevuld met de scholen die hun eerste trajectjaar nog niet hebben afgerond. Daarom weerhouden we ons momenteel van conclusies. De resultaten van de tweede- en derdejaarsscholen liggen in de lijn van deze van de hele groep (zij maken hier ook het grootste deel van uit), maar er zijn minder items die een significant verschil tonen. Ook daar speelt de

(nog) kleinere steekproefgrootte wellicht een rol.

Prioritair voor de komende jaren is het nog sterker en effectiever stimuleren van deelnemende scholen om de Quickscans in te vullen; daarin zijn we vorig schooljaar ondanks meerdere herinneringen en aandringen onvoldoende in geslaagd. Als tweede aandachtspunt nemen we mee dat niet alle items van de Quickscan allicht even geschikt zijn om evoluties vast te stellen (bv. door de ja-nee verwoording). Hierbij moeten we een afweging maken tussen de voordelen van het verder kunnen opvolgen van scholen met dezelfde vragen versus het beter afstemmen van de vragen op onze doelen. Mogelijk kan een ingekorte, gerichtere bevraging ook leiden tot een hogere responsgraad.

Wanneer we de resultaten van de voor- en nametingen en de meer directe evaluaties van de deelnemende scholen in termen van bruikbaarheid van opgedane kennis, toepasbaarheid van materialen, leerresultaten, wetenschappelijke basis en implementatie samen nemen, dan zien we over het algemeen een grote tevredenheid en ervaren effectiviteit en een kleine, maar positieve verandering tussen begin- en eindmeting. Professionele lerende netwerken zijn in de literatuur beschreven als "*highly valuable settings for teachers' on-going professional development [and…] an effective tool for making true changes in teaching practice, starting from the teachers themselves"* (Vangrieken et al., 2017,). De voorlopige resultaten van de evaluaties in het Project Ondersteuningsbeleid Cognitief Sterk Functioneren ondersteunen in het algemeen de effectiviteit van deze professionaliseringsvorm.

Referenties

Struyf, E., Verschueren, K., & Van Mieghem, A. (2022). *OBPWO 21.02 - Begeleiding van leraren(teams): ontwikkeling van een model en instrument om effectiviteit in kaart te brengen Onderzoeksrapport 2: De ontwikkeling van een instrument*. Onderwijs Vlaanderen.

Vangrieken, K., Meredith, C., Packer, T., & Kyndt, E. (2017). Teacher Communities as a context for Professional development: A Systematic review. *Teaching and education.* , *61*, 47-59. https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.tate.2016.10.001

Verschueren, K., Verhoeven, I., & Sypré, S. (2022). *Lerende Netwerken Project Voorbeeldscholen voor Cognitief Sterk Functionerende leerlingen - onderzoeksrapport.* https://www.projecttalent.be/?file=8764&m=1677517059&action=file.download

Verschueren, K., Verhoeven, I., & Sypré, S. (2022). *Concretisering van kwaliteitsverwachtingen voor Cognitief Sterk Functionerende leerlingen*. Expertisecentrum TALENT van de KU Leuven. https://www.projecttalent.be/thema/schoolbeleid-cognitieve-begaafdheid/documenten/5248-concretisering-van-kwaliteitsverwachtingen-op-gebied-van-onderwijs-aan-cognitief-sterk-functionerende-leerlingen

Verschueren, K., Verhoeven, I., & Sypré, S. (2022). *Kwaliteitsindicatoren en professionaliseringsnoden m.b.t. onderwijs aan cognitief sterk functionerende leerlingen:*

onderzoeksrapport.
https://www.projecttalent.be/?file=8761&m=1677516929&action=file.download

Bijlage 1 – Reacties van de deelnemers (geanonimiseerd – persoonlijk gerichte commentaar werd ook aan de begeleiders van de lerende netwerken bezorgd.)

Super dat dit bestaat!
We zijn in een kerngroepje ermee bezig en willen volgend jaar meer gestructureerd brengen naar de collega's.
Het was jammer dat we maar tussen een aantal momenten konden kiezen. Er waren meerdere onderwerpen die ons aanspraken.
Een teamlid heeft mij op 1 dag mogen vervangen. Dit was voor haar heel fijn, inspirerend en motiverend. Ze kleuterjuffen zijn er meteen ook mee aan de slag gegaan. Vooral de samenkomst van verschillende ervaringsdeskundige was een grote meerwaarde in dit project.
Leerrijk om vanuit eigen casussen tijd te maken om tips te verkrijgen. Fijn dat er praktijkvoorbeelden aangereikt worden - niet enkel theoretische achtergrond. Blijven soms nog vast lopen op differentiatie mogelijkheden (compacten en verrijken in de kleuterklas binnen eigen klaswerking in basishoeken) en al dan niet springen in de kleuterschool + wanneer best?
Omdat we op onze school al redelijk ver staan in de begeleiding van het csf leerlingen was veel een herhaling voor mij , maar toch weer waardevolle dingen bijgeleerd en Naam projectmedewerker brengt het allemaal met overtuiging en passie over. Proficiat! Ook fijn dat er veel materialen gedeeld worden. De olievlek voor de begeleiding van de sterke leerlingen breidt zich uit. Top! Heel goed georganiseerd!
We hebben zeker nog een schooljaar de tijd nodig om alles te integreren en hierover te reflecteren. De info en ervaringen met elkaar kunnen delen is zeker ook heel zinvol. Leren van elkaar!
Ik vond persoonlijk het netwerk wat traag op gang komen. De eerste twee sessies heb ik minder geleerd, omdat ik hier al veel van wist. Dit kan helemaal anders zijn voor andere deelnemers. De vierde sessie was ontzettend boeiend! Ik heb veel inspiratie gekregen om mee aan de slag te gaan, heel fijn!
Wij zijn op dit moment nog niet klaar om ons hierin te verdiepen met heel het team, maar we hebben veel opgestoken uit dit lerend netwerk en hopen er in de toekomst effectief mee aan de slag te kunnen gaan.
Een echte meerwaarde zowel de informatie/expertise/tools van de andere scholen die deelnemen als de informatie/expertise/tools van Naam projectmedewerker.
Voor onze school is het vooral herhaling omdat wij reeds een traject hebben gelopen met Exentra. Herhaling is altijd goed. Vooral de casusbesprekingen vind ik een meerwaarde.
Het is echt een netwerk, we hebben veel aan de expertise van Naam projectmedewerker, zeer bruikbaar. Naam projectmedewerker heeft veel kennis die ze met iedereen wil delen. We krijgen antwoorden op onze vragen. Er heerst een zeer open communicatie, de scholen delen praktijkvoorbeelden en expertise met elkaar. We hebben nu een duidelijke leidraad die we kunnen gebruiken om een visie te schrijven voor onze school. Om verder het beleid hierover op onze school uit te werken.
Het was het meest interessante lerend netwerk dat ik gevolgd heb. Wij schrijven ons zeker in voor het tweede deel.
Ik hoop in het tweede jaar met andere scholen nog samen te zoeken en maken van bruikbaar materiaal.
Zeer interessant. Wij nemen volgend schooljaar opnieuw deel. Naam projectmedewerker is een gemotiveerde en gepassioneerde lesgeefster. Heel fijn!
Goed gedaan, ik vind de praktische en wetenschappelijk onderbouwde insteek echt de moeite. Naam projectmedewerker doet dit ook geweldig, ze weet waarover ze spreekt en heeft zelf ervaring, knap!
Het was heel interessant en leerrijk. Het was ook heel aangenaam dat we met collega's konden praten en dat we materialen konden delen. We starten met veel plezier aan het tweede jaar.
Heel waardevol!

Heel interessante en praktijkgerichte nascholing! Dit zit heel goed in elkaar. Precies naar wat we op zoek zijn!
Het was/is super leerrijk! We zijn dankbaar voor de vele tips en inzichten die we al meekregen en kijken uit naar de verderzetting van het traject.
Ik vind mijn deelname enorm verrijkend en kijk alvast uit naar het volgende schooljaar!
Het was een enorme verrijking!
We hebben zeker een voldoende ruim kader en achtergrondinformatie rond CSF gekregen. Zelf loop ik momenteel nog even vast in het effectief omzetten van dit theoretisch kader in een beleid, vooral rekening houdend met schoolvisie en schoolpedagogie.
Nieuwe directies met andere prioriteiten... Wel enthousiasme vanuit het team.
Dikke dank je wel voor alle input, de tijd die genomen werd om casussen te bespreken enz ....
Er was in jaar 2 zeker verbreding en verdieping tegenover jaar 1, toch heb ik deze eerder als miniem ervaren. Algemeen heel tevreden over deelname aan het lerend netwerk, dit maakte een groot verschil voor een signalering en gepast aanbod voor cognitief snel lerenden bij ons op school!!!
Ik vond de lerende netwerken super interessant en heel bruikbaar voor de klaspraktijk .
Heel zinvol lerend netwerk in verband met de begeleiding van de CSFK. Wij kunnen nu verder! Dankjewel!
Omwille van onvoorziene omstandigheden was ik het laatste half schooljaar niet aanwezig op school. Hierdoor is de implementatie van zaken even blijven liggen.
Ik vond het opnieuw super boeiend. Dit is het 2de jaar dat we deelnemen aan het lerend netwerk. Het eerste jaar was dit o.l.v. Naam projectmedewerker. Dit jaar zaten we bij Naam projectmedewerker van Naam ankerschool. Naam projectmedewerker is heel gedreven en spreekt vanuit heel veel ervaring. Ik ben blij dat zij het netwerk overgenomen heeft. We hebben nog heel wat nieuwe dingen geleerd. Ik kijk al uit naar volgend schooljaar.
Dit schooljaar namen we deel aan de 2 online-verdiepingssessies! Opnieuw een meerwaarde...
Nood aan een regionaal netwerk rond het Gentse. Nu zitten de secundaire scholen verdeeld over verschillende lerende netwerken en ik vrees dat we daardoor kansen missen, om de regio te versterken voor CSF leerlingen.
Het volgen van het lerend netwerk is intens, maar is zo verrijkend. Dankzij de kennis en goede praktijkvoorbeelden die Naam projectmedewerker ons geeft, zetten we telkens stappen vooruit. Waar we op moeilijkheden stoten, kunnen we bij Naam projectmedewerker terecht met onze vragen. Naam projectmedewerker, het is fantastisch hoe jij dit leid! Dit is een inspirerend bad waarin elke school ondergedompeld zou moeten worden.
Naam projectmedewerker brengt steeds de meest recente info naar de vergaderingen. Ze is heel gedreven en neemt onze groep echt op sleeptouw. Altijd een meerwaarde om tijd voor vrij te maken.
Af en toe mag er nog meer groeigerichte taal gebruikt worden en gecomplimenteerd of constructief bevraagd worden over wat er al geprobeerd wordt, ook al sluit het misschien nog niet helemaal exact aan bij wat jullie vanuit de door jullie gelezen en gevoerde wetenschappelijke onderzoeken. Jullie zijn sterk in jullie visie en dat is mooi. Nog meer respectvol openstaan voor andere visies en die oprecht geïnteresseerd bevragen, kan m.i. enkel verruiming en verbinding brengen.
Altijd super waardevol om deel te nemen aan de lerende netwerken, ik vond de regionale ontmoetingsdag ook zeker een meerwaarde! Er wordt altijd zo veel nieuwe info gegeven dat het soms zelfs wat 'te' veel wordt :). Je neemt dan al die info mee naar school maar omdat er ook nog op 100 andere domeinen info binnenkomt (en er soms ook andere prioriteiten zijn), komt het niet altijd terecht bij de juiste mensen op het juiste moment. We verzamelen wel alle info in een gedeelde map zodat we wel alles hebben om er eventueel later (liefst!) nog mee aan de slag te gaan.
Ik heb zelf als zorgcoördinator heel veel aan het lerend netwerk. Ik leer veel bij, krijg nieuwe inzichten en daarnaast ook veel praktijkvoorbeelden waar we ideeën kunnen uithalen. Daarnaast ook veel tips rond materialen en vorming. Ik mis enkel nog een stukje hoe ik het team en directie op lange termijn kan meenemen en meehouden.

Wij gaan nu samen met de pedagogische begeleiding verder op stap om een visie uit te schrijven en stapsgewijze een gedragen werking op school te implementeren.
We gaan volgend schooljaar met het team aan de slag en gaan de opgestelde visie implementeren.
Ik kijk echt uit naar het vervolg! Dit is een zeer zinvol project.
We leren jaarlijks bij. We merken dat het nodig is om dit elk jaar als actief werkpunt terug aan te halen. Leerkrachten vervallen soms snel terug in hun vorige gewoontes. Het blijft voor ons team nog steeds een zoektocht. Het is fijn om een kanaal te hebben, waar we altijd terecht kunnen met onze vragen.
Bij CSF in de kleuterschool blijven we als kleuterteam nog wel een beetje op onze honger zitten. Er zijn geen uitgewerkte leermethodes en zijn daardoor ook een beetje bang om het verkeerd aan te pakken. We kregen vele praktijkvoorbeelden, maar hebben hierin nog niet onze draai gevonden. We zijn hier zeker nog zoekende. We merken dat het "makkelijker" ligt om er in de lagere school mee aan de slag te gaan. We vonden het ook jammer dat we niet aan alle sessies mochten deelnemen en ons moesten beperken tot 3. Zo hebben we het gevoel dat we bruikbare info gemist hebben. Toch heel erg bedankt voor het rijke aanbod en de fijne manier van het overbrengen van de info. We hebben dankzij de netwerken onze werking structureel leren aanpakken en bijsturen. Het was vanuit het werkveld dat we ondergedompeld werden in CSF. Hierdoor is alles zeer praktisch toepasbaar!
Vanaf volgend schooljaar zullen in onze school uren vrij gemaakt worden om met CSF-leerlingen aan de slag te gaan. Dit zal voor onze school een boost geven om met de opgedane kennis nog meer te kunnen bereiken voor onze CSF leerlingen.
k wil eerst de tijd nemen om de kennis die Naam projectmedewerker met ons gedeeld heeft nu om te zetten naar verbetering van beleid en eigenlijke werking omtrent CSF alvorens verder te gaan met het netwerk. Ik voel dat ik nu tijd moet nemen om het te vertalen binnen onze school voordat ik zelf bijschool. wel wil ik graag nadien terug instappen in het netwerk.
Was weer een heel boeiend jaar. Naam projectmedewerker kan dit heel goed brengen. Leerrijk om van andere scholen te zien hoe zij dit aanpakken.
Naam projectmedewerker heeft een aangename, rustige manier van ondersteunen en doet moeite om je vragen te begrijpen en mee na te denken.
Ik blijf soms wat op mijn honger zitten tijdens de sessies. Er is vooral nood aan praktische uitwerking en succesverhalen. Met alle begrip natuurlijk dat dit soms niet haalbaar is. De ondersteuning heeft er wel voor gezorgd dat we samen met mijn collega een goed werkende tandem zijn die het beleid in de school een stevige fundering heeft gegeven en de implementatie ervan goed is uitgewerkt. Deze tandem rijdt vlot en er volgen nog collega's, wat alleen maar in het belang is van de leerlingen. Graag had ik nog meer willen doen voor onderpresteerders om deze nog meer gezien te laten worden en hen op deze manier te kunnen coachen…
Ik vind het zeker handig dat er onlinesessies blijven omdat het praktischer te regelen is.
Ik werk als pedagogisch ondersteuner voor een scholengroep en ben zeer tevreden over het lerend netwerk van Naam projectmedewerker, in die zin dat het zeer nauw aansluit bij de noden van de scholen en ze bruikbare tools en tips aanreikt. Ik ben erin geslaagd al enkele scholen mee te nemen in het verhaal, waar ik zeer blij om ben. Wel moet ik, op basis van wat collega's mij vertellen, jammer genoeg meegeven dat niet elk netwerk even aanstekelijk is en er daardoor ook weer mensen afhaken.
De doelen die de begeleider stelde bij sommige lessen, vond ik vaag en onrealistisch.
De cursussen hebben naast de nodige theoretische onderbouw oog voor de praktische haalbaarheid binnen de school -en klaswerking. Er is duidelijk over nagedacht en je gaat steeds met veel concrete tips en materialen terug naar school. Er worden geen uitdagingen uit de weg gegaan en het is boeiend om in gesprek te gaan met verschillende mensen van verschillende scholen elk met hun eigen visie en ideeën of tips. Ik vond het jammer dat ik er dit schooljaar niet altijd bij kon aansluiten vanwege vervangingen die ik moest invullen voor collega's die door het lerarentekort niet ingevuld konden worden.
Ik ben nog steeds vereerd om deel uit te maken van de groep van Naam projectmedewerker. Het is een meerwaarde om iemand met zo'n kennis en ervaring aan boord te hebben. Het enthousiasme en de manier waarop zij iets overbrengt zijn een pluspunt voor deze vormingen en kennisoverdracht!

We zijn zeer blij de kans gekregen te hebben dit traject te mogen volgen. Het was een grote meerwaarde binnen onze werking. We hebben zeer veel kennis en inzichten opgedaan om hiermee verder aan de slag te gaan.
Bovenstaande vragen vulde ik eerder neutraal in, omdat ik tot nu toe nog niet de ruimte kreeg om ermee aan de slag te gaan in ons team. Wij hadden door een negatief verslag van de inspectie andere prioriteiten. Het staat echter wel op het programma volgend schooljaar.
Ik heb dit schooljaar ook heel veel gehad aan de gerichte afspraken met Naam projectmedewerker. Het zou fijn zijn mocht dit ook volgend schooljaar nog kunnen.
De mogelijkheid om regelmatig te overleggen met andere scholen over specifieke situaties en/of casussen vind ik zeer waardevol.
Naam projectmedewerker is een topper! Door een directiewissel startten we dit schooljaar 'opnieuw' met het bekijken van ons beleid en bijhorende werkgroep. Er gebeurt al heel veel in de klassen zelf. Nu willen we proberen nog meer in te zetten op een lijn doorheen de schooljaar en een visie die we ook kunnen communiceren met ouders.
Ik vond het vooral zeer waardevol dat we in het derde jaar zelf konden kiezen om bepaalde 'vormingen' wel of niet te volgen. Ook heel fijn dat er ruimte was en tijd werd gemaakt voor bijvoorbeeld reflectie over een bepaalde casus of advies en tips bij bepaalde problemen of vragen.
Het lerend netwerk heeft mijn eigen inzichten rond CSF vergroot. Het heeft onze werking op school een sterke boost gegeven.
We zijn nog erg zoekende hoe we de aanpak van CSF leerlingen kunnen integreren in onze dagelijkse klaspraktijk en werking.
We zijn zeer tevreden over het netwerk en hebben er zéér veel uit geleerd. Wij willen dan ook graag blijven deelnemen aan het netwerk. Nog wat extra expertise rond verrijking in de kleuterschool, aanpak bij onderpresteerders en informatie rond de executieve functies staan op onze wenslijst.
Dankjewel Naam projectmedewerker, voor de boeiende sessies. We konden steeds bij je terecht met vragen, casussen... Je hebt dat weer fantastisch gedaan.
Ik maakte deel uit van het lerend netwerk van Naam projectmedewerker (tot vorig jaar). Dit jaar werden we aan het lerend netwerk van Naam ankerschool (Naam projectmedewerker) toegewezen. We zijn maar één keer samengekomen in Leuven, met alle netwerken. Ik voel met persoonlijk wat 'in de steek gelaten', ik ben zo'n beetje mijn contactpersoon kwijt. Naam projectmedewerker heb ik niet kunnen leren kennen, ook niet de leden van mijn nieuw netwerk. De motivatie om verder te doen ligt dus wat lager dan vorig jaar. Toch vind ik de inhouden nog steeds zeer waardevol en interessant. Maar dus ... een beetje verweesd! Het zou fijn zijn moesten er nascholingsinhouden blijven aangeboden worden waar andere collega's aan kunnen blijven participeren: soort workshops voor verdere spreiding en begeleiding van kennis.
Onze school zat in het derde jaar van het lerend netwerk, dit jaar vielen wij onder Naam ankerschool. De voorbije 2 jaar waren er bijeenkomsten en uitwisselingen waar wij zeer veel input kregen en verder mee op weg konden. Dit schooljaar had ik gelijklopende verwachtingen maar ik ben enkel naar de netwerkdag geweest in Naam ankerschool te Leuven. Hier sprak ik andere collega's die ook in het derde jaar zaten en hoorde ik dat zij regelmatig online overlegmomenten hadden. Had ik te hoge verwachtingen? Ben ik uit een mailinglijst gevallen? Dit is zeker niet negatief naar Naam projectmedewerker persoonlijk bedoeld, maar ik vind het gewoon jammer dat er leerkansen aan ons voorbij gingen.
Het lerend netwerk geeft zoveel ruggensteun bij verschillende casussen. Je hebt reeds zoveel voorbeelden en theorie gehoord en toch hoor je in een volgende sessie weer nieuwe informatie. Het is zo boeiend dat ik wil blijven leren.
Bedankt voor het netwerk en jullie hulp! Het was fijn om deze kennisoverdracht en uitwisseling van iemand te krijgen die vol passie hierover praat. We hopen dan ook in de toekomst nog steeds terecht te kunnen voor wanneer we hier nood aan hebben. Bedankt!
Dit is een noodzaak om onze beginnende leerkrachten voor deze doelgroep te ondersteunen.
Dit schooljaar hebben we 1x kunnen deelnemen aan een lerend netwerk. Jammer genoeg wat te kort voor de vele inzichten die er zijn. We vonden het dit jaar weinig actief. We zouden graag meerdere netwerken doen die zijn opgesplitst zodat je alle graden kan volgen.
DANKJEWEL!

De voorbije jaren leerde ik heel wat praktische zaken bij. Daarnaast is het ook altijd leerrijk om te horen hoe andere deelnemers het aanpakken in hun school. Zo kunnen we steeds opnieuw van elkaar leren. Persoonlijk hoop ik dat dit initiatief nog lang blijft bestaan. Zo kunnen er steeds meer mensen zich aansluiten en kunnen CSF-leerlingen ook steeds meer de zorg krijgen waar zij recht op hebben.
We hebben al heel veel steun gehad en inspiratie opgedaan door de deelname aan de Lerende Netwerken. Dit schooljaar vond ik de aangereikte thema's net iets minder interessant en iets minder inzetbaar voor onze werking.
Herhaling van inhoud is goed als er een externe persoon aan het woord komt maar daar kan soms wel sneller over gegaan worden. Het spreken over de eigen kinderen kan waardevol zijn maar is soms ook te eng. Daar mag soms sneller ingegrepen worden om het geheel terug open te trekken.
Ik vind vooral de wetenschappelijke en theoretische input heel interessant.
Heel interessant, heeft mijn blik verruimd, kreeg veel bruikbare tools. Het overbrengen naar het ganse team vraagt tijd, maar we zijn op goeie weg. 2 collega's stapten in, zij zullen de netwerken verder volgen.
Het heeft ons als school geholpen om onze werking rond CSF verder uit te werken. In het laatste jaar was het aanbod minder afgestemd op onze school, omdat we al heel wat van deze praktijk hadden geïnstalleerd over onze hele school. vb. executieve functies, project,....

Bijlage 2 – Reacties van de deelnemers Kleuternetwerk (geanonimiseerd – persoonlijk gerichte commentaar werd ook aan de begeleiders van de lerende netwerken bezorgd.)

Heel leuke en leerrijke ervaring die onze blik deed verruimen.
Ik kwam iedere keer zeer enthousiast terug van de sessies. het was zeer verrijkend, ik kijk uit naar het volgend jaar!
Niets op aan te merken ! interessant van begin tot einde ! Chapeau voor Naam projectmedewerker !
Ik kreeg heel veel input binnen het onderwerp CSF kleuters, vooral theorie maar ook al hier en daar enkele praktijkvoorbeelden. Ik probeer de vele input vooral op te nemen om dan samen met mijn kernteam op school te gaan selecteren (wat nemen we hieruit mee, wat is van toepassing voor onze school, hoe pakken wij het verder aan). Ik heb reeds een andere, bewustere kijk op CSF kleuters. Er is bij ons ook al veel meer aandacht voor zorg naar boven toe. De sessies werden steeds gebracht door een enthousiaste, aangename spreker. Je voelt dat deze persoon echt wel vanuit de praktijk spreekt, altijd fijn!
Heel boeiend en ik kijk oprecht uit naar volgend schooljaar.
Leuk dat we na afloop van het eerste schooljaar onze behoefte konden verwoorden i.f.v. volgend jaar. Er wordt afgestemd op de specifieke vragen vanuit de groep en de sfeer zit goed! Uitkijkend naar volgende sessies! Fijne vakantie voor jullie!
Leuke bijeenkomst met afwisselend wetenschappelijke documenten, met klaspraktijk en veel ideeën. Top ervaring ! Ben benieuwd naar volgend schooljaar.
We zullen hier enkele zaken meenemen naar onze school.
Naam projectmedewerker en Naam projectmedewerker waren enorm professioneel en toch heel warm wanneer ze de sessies gaven.

Bijlage 3 – Reacties van de deelnemers leersteuncentra (geanonimiseerd – persoonlijk gerichte commentaar werd ook aan de begeleiders van de lerende netwerken bezorgd.)

Het was superinteressant om de basis mee te krijgen, al zijn wij vooral geïnteresseerd in de aanpak bij dubbel bijzondere leerlingen. Deze kwamen voor ons nog onvoldoende aan bod (maar dit komt misschie nog in de volgende sessies). De basis is echter ook belangrijk om mee te krijgen. Het voelde soms vervelend dat we zelf niet meer konden inbrengen, omdat wij in de kern niet standaard gaan werken met CSF-leerlingen, tenzij er zich ook een andere problematiek voordoet.
Vanuit leersteuncentrum is de praktijk natuurlijk wat anders. De inzichten én praktijkvoorbeelden / tools over dubbel-bijzondere leerlingen bleven nog wat beperkt. De sessies zaten soms héél vol (soms wat eenrichtingsverkeer), waardoor naar mijn aanvoelen weinig tijd en ruimte overbleef voor uitwisseling, materialen écht leren kennen, nadenken over hoe dit in de praktijk gebracht kan worden in verschillende contexten, ...
Vanuit het leersteuncentrum hebben we wel een bijzondere rol in dit verhaal. In principe speelt het verhaal van CSFL zich af binnen de school en dus in eerste instantie op fase 0 en 1, terwijl we als leerondersteuner pas in fase 2 ingezet worden (vandaar ook niet steeds evident om elke stelling in te schalen en keuze voor neutraal), los van het beleid van de school. Daarnaast zijn onze leerlingen vaak 'belemmerd' door een rugzakje dat nog wat extra gevuld is, waardoor het vanuit verschillende brillen kijken is. Ik vond het wel boeiend om vanuit de verschillende casussen en scholen te horen wat mogelijk is en extra input/kennis te krijgen omtrent deze doelgroep.
Grote dank aan Naam projectmedewerker!
Momenteel begeleiden wij vanuit het leerondersteuningscentrum nog maar een beperkt aantal kinderen met CSF. Ik begeleidde als leerondersteuner één traject voor een leerling met CSF dit schooljaar. De kennis en materiaal die ik vanuit het lerend netwerk aangereikt kreeg, heeft de ondersteuning van de leerling en leerkracht positief vorm gegeven.
Zeer boeiende materie en veel inzichten gekregen in hoe we de zaken kunnen aanpakken op onze scholen. Binnen het LSC hebben we een focusgroep CSF en HBH waarbij leden hiervan zich verdiepen en we vanaf volgend jaar vormingen zullen geven aan onze collega's om hen ook te inspireren. De focusgroep kan ten allen tijde aangesproken worden door collega's om mee ondersteuningsvragen rond CSF en HBH te bekijken / op te nemen. Wij blijven wel een beetje op onze honger zitten wat het systeem betreft. We merken op in onze dagdagelijkse praktijk dat er heel wat lln met CSF, HBH zijn waar wij vanuit het LSC niet aan kunnen. Dit omdat wij enkel mogen werken vanuit verhoogde zorg die aangevraagd wordt specifiek voor een leerling en dat deze lln vaak nog onder de radar blijven. Wij geloven erin dat wij vanuit een LSC meer zouden kunnen doen in scholen als we het mandaat hiervoor hadden. Hier kan het lerend netwerk niets aan veranderen uiteraard. Is info die ik graag meedeel.
Zeker interessant, ook al is er al veel voorkennis, door de zeer praktische insteek.